

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Kulturplanter

fra

Statens plantepatologiske Forsøg.

CXX. Landbrugsafgrøder. Vintermaanederne og April 1923.

Den milde Vinter har været Vintersæden gunstig, saa at der de fleste Steder, trods Efteraarets vanskelige Spiringsforhold, er en tilfredsstillende Bestand, der kun mangler Varme for at komme i Vækst.

Af Frøafgrøderne har *Frosten* dræbt nogle paa Voksestedet overvintrede Barres og svagere Partier af Kaal-roer (saaet i Dæksæd), medens de kraftigere Planter (efter Sommersaaning) og de, der har kunnet beskyttes ved en Hypning, ikke har lidt Skade. Angreb af *Tørforraadnelse*, *Bede-Traadkølle* og *Kaal-Traadkølle* har gjort det nødvendigt ved Udplantningen at frasortere en Del plettede Roer.

Kløverens Bægersvamp har vel optraadt ondartet i mange Kløvermarker, men i Foraarets Løb er Kløveren mange Steder groet saa godt til, at Skaden delvis er dækket; som sædvanligt har den afgræssede eller af andre Grunde aabne Kløver modstaaet Angrebet bedst. Ogsaa Hvidkløver og Lucerne har været angrebet og Rundbælg er flere Steder helt eller næsten ødelagt.

Larven af *Kornets Blomsterflue* har flere Steder udtyndet Hvedemarkerne saa stærkt at det har været nødvendigt at saa Markerne om eller eftersaa med Byg.

L. Havebrugsafgrøder. Vintermaanederne og April 1923.

Frugttræerne staar, særlig i Midt- og Vestjylland, med mange døde og halvdøde Skudspidser, formentlig paa Grund af det fugtige Efteraarsvejr med dets daarlige Skudmodningsforhold.

Ved en systematisk Undersøgelse af Frugtplantninger hvor *Kræft* optraadte har det vist sig, at ofte var Kalktrangen kun delvis afhjulpet, idet Undergrunden endnu var sur.

Korsblomstskimmel har angrebet de under Glas overvintrede Blomkaalsplanter stærkt, men er modvirket ved Fyring og tør Luft.

Tulipan-Drueskimmel har bragt Drivningen mange Tab og man har ikke betænkt paa Forhaand at skaffe sig Sikkerhed for, at Løgene ikke var befængt med Svampens Hvileknolde. Ogsaa i Begoniakulturer har der været Angreb af *Drueskimmel*. Da det gælder for begge de omtalte og flere lignende Tilfælde, at baade Jord og Vandingsvand kan føre Smitten, er det af Interesse, at Oplysninger om dem kommer frem, til Vejledning for de Undersøgelser der er paabegyndt angaaende Desinfektion.

Til Underretning for vore Medarbejdere tjener endvidere følgende Oversigt:

Der er for Vintermaanederne og April indkommet 17 Beretninger, hvoraf 9 fra Jylland og 8 fra Øerne.

Korn. Rugen har i Vendsyssel gennemgaaende overvintret ret godt, dog ikke hvor der var saaet sent — d. v. s. efter 10. September — derfor navnlig ikke efter Vaarsæd saa godt som efter Halvbrak. Endvidere har Foraarskulde, Nattefrost og til Dels Tørke hæmmet Væksten (V. Kristensen, S. Svendsen). Hvedesorterne var ved Tystofte efter Frosten i Februar—Marts i forskellig Grad svedne, men nu er der ingen Forskel at se (H. Bagge). Vaarsæden er gennemgaaende saaet tidligt, men har været længe om at spire.

Rodfrugter. De nedkulede Foderroer synes at have holdt sig godt; der omtales dog for Kaalroernes Vedkommende Tilfælde af Forraadnelse i Forbindelse med *Varmeskade* og for stærk Dækning, samt *Drueskimmel* (*Botrytis cinerea*).

Af et Parti Barres Strynø V, saaet ved Aabenraa først i Juli til Overvintring paa Stedet, frøs de udækkede Planter op først i Marts, mens en Del, der blev dækket med Agerkaalhalm, staar fortrinligt (J. Gjelstrup). Af Bangholm Kaalroer blev de svagere, efter Saaning i Dæksæd, medtaget af Foraarsfrosten, medens kraftigere Planter, efter Halv- eller Helbrak, ikke led Skade; hvor Efteraarshypning har været gennemført — hvilket ikke altid var let — har den vist sig nyttig (H. P. Christiansen). De unge Skud paa udplantede Kaalroer er stedvis frosset ned eller blege paa Grund af Kulden. Fra Hobro og Struer omtales betydelig—stærk Frostskaade paa Turnips (H. P. Hansen).

Af *Tørforraadnelse* (*Phoma betae*) bemærkedes ved Udplantningen et Par betydelige og nogle svage Angreb (H. P. Hansen).

Bede-Traadkølle (*Typhula betae*) blev iagttaget paa Runkelroer allerede inden Nedkulingen, og er ved Udplantningen iagttaget mange Steder i ubetydelig til stærk Grad; det har været nødvendigt at frasortere de plettede Roer og endda kan der ses 10—20 pCt. svagt plettede i Markerne (H. P. Christiansen).

Kaalbrok (*Plasmodiophora brassicae*) fik først i April, i en Kaalroemark paa en kalktrængende Ejendom, Roerne til at raadne pletvis (M. Greve).

Kaal-Traadkølle (*Typhula gyrans*) fandtes ved Udplantning af Kaalroer i Pletter paa Rod og Blade (Kolding).

Kartoflerne har gennemgaaende overvintret godt; der er dog baade indsendt og omtalt Tilfælde, hvor *Kartoffelskimmel* (*Phytophthora infestans*) har forvoldt megen Skade, i Forbindelse med det sene Angreb 1922 og den milde Vinter.

Bælgplanterne. Frosten har ved Maribo dræbt $\frac{1}{3}$ til Halvdelen af Bestanden af en Mark med Italiensk Lucerne, 3 Aar gammel, afgræsset ret stærkt sidste Efteraar; ogsaa fra andre Lokalteter er der indkommet Lucerneplanter dræbt af Frost.

Kløverens Bægersvamp (*Sclerotinia trifoliorum*) har, som det var at vente efter den fugtige Sommer og den milde Vinter, været meget fremtrædende i den nye Rødkløver, men Betydningen af Angrebene ses at være meget varierende, selv indenfor samme Egn:

	Angrebene	Resterende Bestand
Tylstrup	spredte	nogenlunde tæt
Studsgaard	stærkt	mange store, aabne Pletter
Skanderborg	spredte	ikke væsentligt skadet
Visborggaard	udbredte, men ikke ondartede	
Aarhus	betydelige, stedvis ondartede	
Fyen	stedvis ondartede	
Ærø	ubetydeligt	god
Tystofte	betydeligt	rettet sig noget i Foraaret
Sydsjælland	talrige svage—stærke	ofte kun $\frac{2}{3}$
Stevns	hist og her, ikke slemt	
Roskildeegnen	svage—betydelige	
Lyngbyegnen	stedvis ødelæggende, flere svagere	rettet sig noget i Foraaret

Det er som sædvanligt den afgræssede eller af andre Grunde aabne Kløver, der har klarer sig bedst; at Kløveren staar svagt, skyldes nogle Steder sidste Sommers Lejesæd og sene Høst, samt „Kløvertræthed“. De varige Græsmarker er ikke beskadigede (H. Hansen). Hvidkløveren er paa Skelskør og Roskildeegnen beskadiget af Bægersvamp, selv hvor Bestanden er afgræsset i Efteraaret, men dog ikke saa meget at Arealerne ompløjes (H. P. Christiansen, H. Bagge). Rundbælg er flere Steder totalt eller næsten ødelagt. Lucerne synes ikke at have været særligt angrebet, men en Del Lucernemarker har, af andre, ikke opklarede Grunde, svage Pletter.

Paa svag Lucerne fra Tystofte fandtes en *Phoma* (*Berkeleyi*?) og paa lignende Materiale fra Møen *Phoma anceps*; det er dog ikke givet at disse Svampe er den første Aarsag til Skaden.

Frugttræerne staar, særlig i Midt- og Vestjylland, med mange døde og halvdøde Skudspidser, formentlig paa Grund af det fugtige Efteraar med dets daarlige Modningsforhold (N. Gram).

Kræft (*Nectria galligena*) har ved systematisk Undersøgelse af de jyske Husmandsforeningers Forevisningshaver vist sig at forekomme, ofte i stærkere Grad og paa de mere modstandsdygtige Sorter; ved Undersøgelse (Combers Methode) af oprindeligt kalktrængende, nu gentagne Gange merglet Jord, har Undergrunden vist Kalktrang og dette er maaske en hyppigere Aarsag til Kræft end antaget (N. Gram) — noget lignende foreligger som bekendt fra Landbrugets Kalkforsøg.

Køkkenurter. *Korsblomstskimmel* (*Peronospora parasitica*) angreb allerede i Efteraaret Blomkaal under Glas og udviklede sig ret stærkt paa de overvintrende Planter, der ved Om- og Udplantning ofte kastede de angrebne Blade; de nye Blade angribes kun lidt. Fyring og tør Luft modvirker Angrebet (A. M. Danvig).

Ogsaa Radiser har i Februar været angrebne af en ikke nærmere kendt Skimmelsvamp, der fremkalder vaad Forraadnelse.

Af Agurker (Tottenham og Butchers) under Glas er i et Par Tilfælde ca. 10 pCt. ødelagt af en *Forraadnelse* af Stænglen tæt over Jorden; høj Temperatur og fugtig Luft angives at have hjulpet andre Steder (A. M. Danvig).

Andre Planter. Roserne er trods den milde Vinter beskadigede ualmindeligt langt ned (N. Gram).

Tulipan-Drueskimmel (*Botrytis tulipae*) har bragt megen Forstyrrelse i Drivningen; af angrebne Sorter kan nævnes La Reine og Kaiserkroon. Det vil være af megen Betydning for fremtidige Erstatningssager, at Køberne af Blomsterløg ved Modtagelsen forvisser sig om, at Løgene ikke indeholder Svampens Hvileknolde (se Gartner-Tidende 1923, Nr. 1), eller gemmer en Prøve af Løgene, da det i hvert enkelt Tilfælde maa konstateres om Smitten er fulgt med Løgene eller fandtes i Gartneriets Jord.

Af *Nellikærust* (*Uromyces caryophyllinus*) fandtes i Januar ved Aabenraa stærkt Angreb i Hus.

Drueskimmel (*Botrytis cinerea*) har angrebet Begonia (Gloire de Lorraine), baade større Planter og Formeringerne; i Formeringskasserne bekæmpes den ved at fjerne de syge Planter og deres Naboer (A. M. Danvig). Det har megen Interesse at der fremkommer Meddelelse om dette og andre Angreb paa Formeringerne, da der gøres Forsøg med simplere Metoder til Jorddesinfektion.

Azalea synes at have været stærkere angrebet af *Exobasidium rhododendri* end almindeligt.

Lyngby, d. 5. Maj 1923.

Ernst Gram.

Korn. Larven af *Kornets Blomsterflue* (*Hylemyia coarctata*) har flere Steder været paa Færde i Vintersædmarker (Abed, Tølløse, Roskilde, Ramsølløse, Stevns, Haslev, Tystofte, Odenseegnen), særlig Hvedemarker, som den ikke sjældent har udtyndet saa stærkt, at det har været nødvendigt at saa Markerne om eller eftersaa med Byg. Som Regel hedder det, at de ondartede Angreb som sædvanlig findes, hvor Jorden i Juli-August 1922 laa bar, medens Angrebet er betydningsløst efter benyttet Brak, hvor Afgrøden ikke fjærnedes før efter Fluens Æglægningstid.

Forskellige *Fugle*, særlig *Spurve* (*Passer domesticus* eller *P. montanus*) har ved Lyngby været slemme ved den spirende Byg og, men i langt mindre Grad, Havre.

Rodfrugter. I Skjelskøregnen er der iagttaget svagt Angreb i Kaalroer til Frøavl af *Raps-Jordloppens* Larve (*Psylliodes chrysocephalus*) og *Kaalgalle-Snudebillen* (*Ceuthorhynchus sulcicollis*) (H. P. Christiansen).

Frugtræer og Frugtbuſke. Fra Jylland meddeles, at *Bladlusæg* kun er iagttaget faa Steder og da kun paa enkelte Skud, hvor de saa til Gengæld sidder tykt, at der ikke er set en eneste af *Ringspinderens* (*Gastropacha neustria*) Ægmanchetter, og at Angreb af *Solbærmiden* (*Eriophyes ribis*) synes at brede sig stærkt (Niels Gram). Ved Lyngby er *Bladlopper* (*Psylla mali*), *Tæger* (*Capsider*), *Knopviklerlarver* (*Olethreutes variegana*) og «*Rødt Spind*» (*Paratetranychus pilosus*) i Maanedens sidste Dage begyndt at vise sig paa Æbletræer (H. Øhlens). I Brønshøj er der et ret fremskredent Angreb af «*Rødt Spind*» (*Tetranychus* sp.) paa Fersken under Glas (Alfred Danvig).

Urtehaven. *Spurve* (*Passer domesticus* eller *P. montanus*) æder ved Lyngby Kimplanterne af Korsblomstrede og Skorzonérrødder og trækker dem op af Jorden.

Paa Prydplanter og andre Planter er der iagttaget Minéring af *Chrysanthemumfluens* Larve (*Phytomyza affinis*) i Bladene af Cineraria (Valby, Amager) og *Galler*, frembragt af en *Bladhveps* (*Cryptocampus pentandrae*) paa Pil (Lyngby).

København, d. 4. Maj 1923.

Sofie Rostrup.

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Kulturplanter

fra

Statens plantepatologiske Forsøg.

CXXI. Landbrugsafgrøder. Maj 1923.

Kulde og *Blæst* har sinket Kornets Udvikling betydeligt; at de „gule Pletter“, der optræder navnlig i Bygmarkerne, i stor Udstrækning skyldes Kulde i Forening med *Kalimangel*, bekræftes atter.

Rodfrugterne er ogsaa betydeligt bagefter, og hvor tidlig eller dyb Saaning, eller sur Jord, gav Muligheder derfor, har *Rodbrand* skadet Spiringen saa stærkt at mange Marker maa saas om.

Larven af *Kornets Blomsterflue* har fortsat sit ødelæggende Angreb i Vintersæden, særlig Hveden, til over Midten af Maaneden, og har rundt omkring paa Øerne, og i Aalborgegnen ødelagt den i større eller mindre Grad; mange Steder har man maattet pløje Hveden om og isaa 6rd Byg eller Guldbyg, eller man har harvet den op og isaaet Byg. Et Sted paa Fyen, hvor Byggen var saaet i Begyndelsen af Maaneden, tog Larverne ogsaa den, hvørimod Byg, saaet ved Maanedens Midte gik fri.

Smelderlarver har flere Steder gjort betydelig Skade i Vintersæden, og rundt omkring i Landet har de bearbejdet Vaarsæden, ofte i meget betydelig Grad, særlig paa løs Jord.

LI. Havebrugsafgrøder. Maj 1923.

Hindbær-Stængelsyge er tiltaget stærkt i flere Egne af Landet. *Drueskimmel* har i flere Tilfælde angrebet Vinstokkene, der modnede daarligt sidste Efteraar og derfor ikke er overvintret godt.

Frostmaalerlarver synes at være ret talrigt paa Færde.

Angreb af *Blommemellets* Larve er iagttaget flere Steder paa Blommer og Kirsebær.

Fugle har mange Steder været slemme ved det nysaaede Frø og Kimplanterne.

De Konsulenter, der ønsker at anstille Forsøg med *Sprøjtning* og *Pudring* af Kartofler efter de tidligere udsendte Planer, erindres om at bestille Nospéral og Pudder omgaaende.

Til Støtte for den zoologiske Afdelings Undersøgelser af vore *Bladlusarter* og deres Udbredelse og Værtskifte, opfordres vore Medarbejdere til at indsende Prøver af Bladlus — helst i Glas eller Daaser — med Angivelse af Værtplante og Lokaltet, til Lektor M. Thomsen, Landbohøjskolen, København V.

Til Underretning for vore Medarbejdere tjener endvidere følgende Oversigt:

Der er for Maj 1923 indkommet 31 Beretninger, hvoraf 15 fra Jylland og 16 fra Øerne.

Korn. Kulde og Blæst — i Forbindelse med en mod Vest stærkt stigende Nedbør — har sinket Udviklingen betydeligt. Frostskaade omtales fra Vejle Amt (Hvede), hvor man i nogle Tilfælde har maattet saa efter med Vaarsæd, fra Vestjylland, samt fra Slangerup (Rug). Knækkede Blade paa Byg, hvilket tilskrives Frost, optræder atter i Aar i Hanherrederne — mærkeligt pletvis fordelt i Marken — og ved Skelskør ligeledes pletvis i en Bygmark efter Turnips; i Hanherrederne er Angrebet tillige iagttaget i Hede Havre (N. Svaneborg, P. H. Hansen).

Gule Pletter omtales almindeligt fra alle Kanter af Landet, særlig i Byg efter Sukker- eller Kaalroer. Paa Ringstedegnen lider særlig de tidligt saaede Marker; det er som sædvanligt værst paa lav og vandlidende eller kold Jord. Fra Lolland omtales uheldige Virkninger af Lucerne som Forfrugt for Hvede og Vaarsæd (H. H. Holme-Hansen) og fra Abed understreges den Tydning, at Fænomenet skyldes Kulde og Kalimangel i Forening: „I en Aarrække har Bygget (efter Sukkerroer) i April fremvist de kendte gule Pletter i Marken her. I de to sidste Aar er her til Byg givet 200 kg Kaligødning og netop i disse to Aar har de gule Pletter ikke været at se. Dette bekræfter Erfaringerne fra den plantepatologiske Station i Lyngby og forekommer mig at være af betydelig praktisk Interesse. Det er sikkert ikke store Kalimængder, der behøves. Naar her er givet 200 kg er dette sket med Henblik paa den efter Bygget følgende Rodfrugtafgrøde, som alligevel skulde have Tilskud af Kaligødning.“ (H. A. B. Vestergaard).

Af **Lyspletsyge** i Havre er iagttaget flere Tilfælde, ogsaa ondartede. Ved Tommerup iagttoges tillige Angreb i Hvede og Rug og ved Biskerup et ondartet Angreb i Byg paa sortsandet Jord. Angrebet var her velkendt og hvor der var givet Svovlsur Ammoniak var Forholdene kendeligt bedre (Kr. Kristensen).

Meldug (*Erysiphe graminis*) optræder i Hvede ved Spangsbjerg meget forskelligt i de forskellige Familier i et Forsøg (E. Christiansen).

Af **Hvedens Graapletsyge** (*Septoria graminum*) er der forekommet et Par stærkere Angreb i Nord- og Nordvestsjælland.

Rodbrand (*Fusarium* spp.) i Byg og Havre omtales fra Lolland og Fyen. Ved Tylstrup Forsøgsstation viser Byg i et Kalkforsøg tydeligt den gunstige Virkning af selv smaa Kalkmængder (Sv. Svendsen).

Rodfrugter. Baade 1. og 2. Aars Roer er sinkede stærkt af Kulden og har stedvis ogsaa lidt under Nattefrost og Blæst. Sukkerroer, Fodersukkerroer, 5 Barresstammer og 1 Eckendorfer blev forskellige Steder i Landet udsaaet sidst i Juli 1922, i lidt forsænkede Rækker; i Modsætning til Barres saet først i Juli har de nævnte Prøver gennemgaaende overvintret godt, de tørstofrigeste Sorter og Stammer bedst (J. Chr. Lunden).

Bedeskimmel (*Peronospora Schachtii*) er iagttaget fra ca. 10. Maj, bl. a. ved Aarhus og Lyngby.

Rodbrand (*Pythium bryanum*, *Phoma betae*) gør megen Skade, sikkert i Forbindelse med det kolde Foraar og andre uheldige Spiringsbetingelser. Paa Grundlag af Markbesigtigelser (Barres Runkelroer) fremhæves saaledes: 1) Saaning 15. April, for dybt i løs Jord, **Kimskimmel** (*Pythium bryanum*) paa Frø og Planter, alt for tynd Bestand, 2) to store Marker paa en Gaard ved Næstved, god Spiring paa humusrig Muldjord, tynd og angrebet Bestand paa mager Lermuld, Mark tilsaaet 20. April ringere end Mark saet 4.—5. Maj, 3) af tre Marker ved Haslev maatte de to, tilsaaede 30. April og 4. Maj omsaas paa Grund af for sparsom Spiring, idet Frøet var raadnet eller ødelagt af Kimskimmel, mens den tredie, saet 8. Maj med Frø af samme Parti, gav saa mange Planter, at Ompløjning kunde undgaas, 4) En 8 Tdr. Ld. stor Mark nær Præstø, hvor Ukrudsbestanden tydede paa sur Reaktion, gav næsten ingen Planter og maatte omsaas, mens samme Frø paa andre Marker spirede udmærket (J. Chr. Lunden).

Af **Brunbakteriose** (*Bacterium campestre*) saas et ubetydeligt Angreb i Yellow Tankard ved Slagelse; i Studsgaard Bangholm er der ved Taastrup en Del Angreb af Bakteriose, særlig i et Parti, der i Efteraaret fik en Nats stærk Frost efter at være trukket op (H. P. Christiansen, E. V. Ellehauge).

Gulerodssvamp (*Phoma Rostrupi*) har paa Fyen og Stevns angrebet James og Stensballe i forskellig Grad og ødelagt en enkelt Mark, trods skarp Sortering i Efteraaret. Indkuling i Sand synes at have virket gunstigt (H. P. Christiansen).

Bælgplanter. For mange Lucernemarker gælder, hvad der skrives fra Roskilde, at de er blevet meget svækkede eller ogsaa gaaet næsten helt ud. Planterne staar og er raadne i Rodhalsen. Aarsagen er rimeligvis at søge i den kolde fugtige Sommer 1922, maaske i Forbindelse med for sen Afhugning; i 1917 gik flere gode Lucernemarker ogsaa bort efter den kolde vaade Sommer 1916 (M. Greve). Paa indsendte Planter er foruden Arter af *Phoma* fundet en *Stagonospora*. Fra Varde omtales, at 1. Aars Lucerne, særlig paa vaad Jord, ikke vil tage fat og skyde (A. Pedersen).

Kløverens Bægersvamp (*Sclerotinia trifoliorum*) har over hele Landet præget mange Marker med Rødkløver, hvoraf en Del er ompløjede; mange med en aaben Bestand bliver dog liggende, da de erfaringsmæssigt kan give godt Udbytte (H. P. Christiansen, L. P. Jensen). Ved Borris er i et Forsøg med Kløver saet uden Dæksæd ca. 10 pCt. af Rødkløveren og 80—90 pCt. af Hvidkløveren dræbt (N. Klitgaard). Et ondartet og et svagere Angreb i Rundbælg og Sneglebælg paa let Sandjord omtales fra Varde (A. Pedersen). Angreb i Lucerne og Sneglebælg er konstateret paa Lolland, hvor de har bidraget til det daarlige Udseende i Foraaret (H. H. Holme-Hansen). Ogsaa ved Allingaabro og flere Steder paa Fyen og Langeland har en Del Lucernemarker været angrebet, særlig slemt hvor man har slaaet eller afgræsset sent (Wm. Christensen, Kr. Kristensen).

Kløverskimmel (*Peronospora trifoliorum*) har ved Regnperiodens Slutning angrebet mange Lucerne-

marker stærkt (J. Chr. Andersen-Lyngvad). Ved Lyngby saas enkelte Haveærter med *Vikkeshimmel* (*Peronospora viciae*) (H. Øhlers).

Fodergræsserne er i Vendsyssel betydeligt hæmmede i Væksten (V. Kristensen, Sv. Svendsen). I Varde-egnen har de mange Frostnætter svedet Blade og Toppe af Hundegræs, i mindre Grad er Draphavre angrebet og Rajgræs er kun rødkantede; ellers er Græsmarkerne frodige nok (A. Pedersen).

Frugttræerne. Pærernes og Stenfrugttræernes Blomstring befrygtes at være skadet stærkt af Regnen.

Æble-Meldug (*Podosphaera leucothricha*) fandtes paa espalieret Hvid Vinter Kalville m. fl. Sorter paa Frederiksberg og paa Sæftaholm ved Lyngby (M. Gram, H. Øhlers).

Frugtbuske. *Hindbær-Stængelsyge* (*Didymella applanata*) synes efter samstemmende lagttager fra Studsgaard, Ormslev v. Aarhus, Skelskør, Lerchenborg, Lyngby o. fl. Steder paa Sjælland at være tiltaget stærkt; de angrebne Sorter er Marlborough, Fajstrup, Boundford og Superlativ.

Drueskimmel (*Botrytis cinerea*) har et Par Steder angrebet Vinstokkene, der iøvrigt synes at have modnet daarligt sidste Efteraar og derfor ikke er overvintret godt.

Køkkenurter. *Kimskimmel* (*Pythium bryanum*) har ved Vordingborg angrebet Kaal paa Formeringsbede, særlig Erfurter Rødkaal; Planter under Glas har været skimlede paa Kimbladene (N. Hansen).

Korsblomstskimmel (*Peronospora parasitica*) har ved Lyngby angrebet Hvidkaal i Bænk ret stærkt (H. Øhlers).

Drueskimmel (*Botrytis cinerea*) har angrebet Bønner under Glas ret stærkt og fandtes ogsaa senere paa de udplantede Planter (H. Øhlers).

Tomater med *Mosaiksyge* er fundet i et Par Gartnerier ved København; *Stregbakteriose* (*Bacillus lathyrus*) forekom ved København og Kallundborg paa Kondine Red, til Dels sammen med Mosaiksygen. Fra Planter med Rodbrand indsendt fra Søhus isoleredes *Kransskimmel* (*Verticillium*) og *Slimskimmel* (*Fusarium*).

Spinat-skimmel (*Peronospora farinosa*) angreb ved Lyngby Sorten Victoria paa Friland stærkt (H. Øhlers).

Lyngby, d. 6. Juni 1923.

Ernst Gram.

Korn. Larven af *Kornets Blomsterflue* (*Hylemyia coarctata*) har fortsat sit Angreb i Rug- og Hvedemarker, særlig de sidstnævnte usædvanlig langt ind i Maaneden og har rundt omkring paa Øerne ødelagt Markerne i større eller mindre Grad. Fra Jylland foreligger der kun Meddelelse om Angreb i Aalborg-egnen (I. Chr. Andersen-Lyngvad). Paa Lolland-Falster er Angrebene, selv om de flere Steder er kraftige, mindst udbredt, fordi Hveden for en meget stor Del har Roer til Forfrugt (H. Holme-Hansen). Ved Abed har Angrebet vist sig af meget forskellig Betydning i de forskellige Sorter. Aarsagen hertil stammer fra Sorternes forskellige Spiringsenergi, hvad der viser hen til den store Betydning, en kraftig og i god Tid udviklet Plantebestand har overfor Angrebet (H. A. B. Vestergaard). Overalt i Sydsjælland har der været stærke Angreb (M. Bakman); fra Midtsjælland foreligger ligeledes Beretninger om meget alvorlige Angreb (Haslev-Thureby, Slagelse, Ringstedegnen); i sidstnævnte Egn er ca. 15 eller maaske flere Hvedemarker blevet pløjet om og saaet til med 6rd Byg eller Guldbyg eller harvet med Letharve og eftersaaet med Byg (Olaf Nielsen). I Frederiksborg Amt er ligeledes adskillige Hvedemarker blevet stærkt udyndet. Rundt omkring paa Fyen er det gaaet saa stærkt ud over Hvedemarkerne, at det har været nødvendigt at saa Byg imellem; stedvis er det ogsaa gaaet ud over Rugmarkerne. Enkelte Steder, hvor Byggen saaedes først i Maj, har Larverne ogsaa taget den isaaede Byg, medens denne har holdt sig, hvor Isaaningene udsattes til d. 10. – 15. Maj (Kr. Kristensen).

Smælderlarver (*Agriotes lineatus*) har gjort betydelig Skade i Hvedemarker mange Steder paa Lolland, hvor en enkelt Mark endogsaa er blevet ompløjet af den Grund, og i Ringstedegnen. I Varde-Esbjerg-egnen er der flere Steder ret ondartede Angreb i Rugen (A. Pedersen). Om Angreb i Vaarsæden foreligger der Meddelelser fra Lolland-Falster, Københavns og Frederiksborg Amter, Haslev- og Ringstedegnen, Dalum-Hjallese, Grejsdalen, Tranbjerg, Allingaebro, Aalborg, Nørre Nebel, Ringkøbing- og Struer-egnen. Flere Steder var Angrebene stærke og gjorde megen Skade, særlig paa løs Jord, medens de andre Steder var af mindre Betydning. I Frederiksborg Amt synes de gennemgaaende ikke at være saa ondartede som i 1922. I Københavns Amt var der stærke Angreb i Havre efter Grønjord – i Hasleveggen kun lidt i denne Afgrøde – og i Byg, hvor Jorden var særlig bekvem (M. Greve). I Hasleveggen er et Stykke Byg efter Kartofler stærkt angrebet, medens Angreb i Byg efter Roer er svagt; i Ringstedegnen er derimod et Stykke Byg efter Runkelroer (stærkt angrebet i 1922) meget medtaget (Olaf Nielsen). Ved Ringkøbing er Angrebene i Byg saa stærke, at hele Marker har et gult Præg, og ca. Halvparten af Planterne gaar bort: Forfrugten er Kaalroer, og Jorden er meget løs (A. Østergaard). I Aalborg-egnen viste et Angreb i Havre sig først i den Del af Marken, der var foraarspløjet, medens Larverne først senere var paa Færde, hvor Staldgødningen blev pløjet ned om Efteraaret (I. Chr. Andersen-Lyngvad). Ved Allingaebro har Raager i stor Mængde holdt til i angrebne Havremarker, uden at Angrebene dog synes at være formindskede herved. Fra flere Steder tilraades stærk Tiltromling.

Oldenborrelarver (*Melolontha vulgaris*) fandtes ved Lindholm i Midten af Maaneden i ret stor Mængde (i hver Fure en Larve for hver 30 m) ved Pløjning af en Brakmark; de ved Pløjningen fremkommende Larver

blev dræbt (M. Greve). Ved Slingerup er der ret stærkt Angreb i Byg og Havre efter Cikorie og Roer, der var angrebet i 1922. Paa Forevisningsmarken i Grejsdalen er der ligeledes iagttaget Angreb i Vaarsæd (L. P. Larsen).

Stærkt Angreb af *Stankelbenlarver* (*Tipula paludosa*) er ved Nørre Nebel iagttaget paa fugtig, humusrig Jord i Havre efter Græs, mindre efter Turnips (A. Pedersen).

Fritfluellarven (*Oscinis frit*) har begyndt at vise sig de sidste Dage af Maaneden.

Rodfrugter. *Smælderlarver* (*Agriotes lineatus*) har ved Nysted gjort en Del Skade i Sukkerroer. Samme Sted har *Aadselbillelarver* (*Sitona lineata*) begyndt at vise sig i et Hjørne af en Mark, hvorfor man har indstillet Udtyndingen et Par Dage, og paa Frøroerne ses der temmelig mange Æg af *Bedefluen* (*Pegomya hyoscyami*) (Viggo Lund). Paa Hardenberg iagttoges der i Slutningen af Maaneden en Del Gnav af *Bede-Jordloppen* (*Chaetocnema concuma*) og en *Bladbille* (*Gastrophysa polygoni*).

Smælderlarver (*Agriotes lineatus*) har paa Øtoftegaard begyndt at bearbejde nogle d. 15. Maj udplantede Hvidkaalsplanter. *Jordlopper* (*Phyllotreta nemorum* o. a.) var i Begyndelsen og Midten af Maaneden paa Færde flere Steder i Kaalroerne (Næsgaard, Ringsted, Tranbjerg), men Kulden og Regnen standsede Angrebet. I Glostrup var der derimod i den sidste Halvdel af Maaneden stærkt Angreb, særlig paa Kaal, og ved Lerchenborg er den tidlige Blomkaal stærkt medtaget.

Glimmerbøsser (*Meligethes aeneus*) og *Skulpe-Snudebiller* (*Ceutorrhynchus assimilis*) har kun vist sig sparsomt.

Knoporme (*Agrotis* sp.) overbider ved Aarhus enkelte Hvidkaalsplanter (Kay Petersen).

Stankelbenlarver (*Tipula paludosa*) gør ved Hurup stor Skade i Kaalroer, Hvidkaalsplanter og Selleri.

Ved Glostrup har *Fugle* været slemme ved Kaal, Kaalroer og fremfor alt Turnips, saa Omsaaning har været nødvendig (E. Jensen).

Bælgplanter. Angreb af *Lucerneaal* (*Tylenchus devastatrix*) er iagttaget paa Falster og i flere Marker paa Fyen.

Bladrandbiller (*Sitona lineata*) var i Begyndelsen af Maaneden ret talrigt paa Færde i Ærter, paa Næsgaard tillige i Vikker og i Vardeegnen i Lucerne (Næsgaard, Øtoftegaard, Dalum, Grejsdalen, Aarhus, Vardeegnen), hvor de en Tid trykkede Væksten af de spæde Planter; men de forsvandt med Kulden og Regnen.

Frugtræer. *Bladlus* (*Aphider*) iagttoges d. 20. Maj paa Æbletræer ved Lyngby og optraadte i Slutningen af Maaneden paa Æbletræer i en stor Have ved Hillerød, hvor de syntes at hæmme Væksten en Del (H. E. Jensen). *Bladlopper* (*Psylla mali*) optræder flere Steder paa Øerne i temmelig stor Mængde.

I en Planteskole ved Randers var *Øresnudebiller* (*Otiorrhynchus picipes*) i Begyndelsen af Maaneden paa Færde paa alle Blomme- og Kirsebærpodninger: Knopperne blev i Løbet af en Dags Tid afædt, og Barken paa Grenenes øverste Del blev stærkt gnavet. Tobaksafkog med Tilsætning af Schweinfurtergrønt standsede tilsyneladende Angrebet. Paa Kirsebær og Blomme er der flere Steder iagttaget Angreb af *Blommemøllens* Larve (*Argyresthia ephippiella*). *Frostmaalerlarver* (*Cheimatobia brumata* og *Ch. boreata*) er paa Færde rundt omkring; fra Aarhus skrives: „det kolde Vejr hindrer Bladene i at udfolde sig og vokse fra Angrebet. *Knopviklerlarver* (*Olethreutes variegana*) er ligeledes iagttaget flere Steder.

«*Rødt Spind*» (*Paratetranychus pilosus*) fandtes i Slutningen af Maaneden paa Æbletræer mange Steder i Lyngbyegnen.

Frugtbuske. *Skjoldlus* (*Lecanum corni*) findes flere Steder paa Ribsbuske. *Mideknopper*, frembragt af *Solbærmiden* (*Eriophyes ribis*) ses rundt omkring; fra Aarhus hedder det: „Solbærmiden breder sig saa stærkt, at Folk bliver trætte af at bekæmpe den“ (Kay Petersen).

Angreb af *Glassværmerlarven* (*Bembecia hylaeiformis*) er iagttaget ved Aarhus; paa enkelte Buske er alle Bærskuddene dræbt.

Paa Lerchenborg er ca. 50 pCt. af Hasselnødderne ødelagt af *Nødde-Snudebillens* Larve (*Balaninus nucum*) (G. Dorph-Petersen).

Urtehaven. Angreb af *Jordbærmider* (*Tarsonemus fragariae*) er iagttaget fra Midten af Maaneden. «*Rødt Spind*» (*Tetranychus althaeae*) er i Brønshøj paa Færde i alle Agurkehuse, særlig i dem, hvori Agurkerne af andre Grunde er svage. *Bænkebidere* (*Oniscidae*) er ved Lerchenborg slemme baade i Drivhusbænke og paa Friland.

Fugle har mange Steder været slemme ved det nysaaede Frø: ved Lerchenborg er *Solsorter* (*Turdus merula*) og *Støre* (*Sturnus vulgaris*) særlig slemme; ved Aarhus har *Tornirisker* (*Fringilla canabina*) taget Radise- og Kaalplanter; ved Oringe er det særlig *Grønirisker* (*F. chloris*), der har været paa Færde; saa snart Varmedbedsvinduerne aabnes, trænger de ind og trækker alle de spirede Planter op; samme Sted er de spirende Ærter og Lathyrus ødelagt af *Spurve* (*Passer domesticus*), der bider Kimplanterne over lige i Jordoverfladen i de Bede, der ligger i Nærheden af Buske og Træer, medens de lader de frilliggende Bede i Fred.

Paa **Prydplanter** og andre Planter er der iagttaget Angreb af *Thrips* paa Cyclamen og Begonia, «*Rødt Spind*» paa Azalea og en *Glassværmerlarve* (*Sesia culiciformis*) paa Birk.

København, d. 7. Juni 1923.

Sofie Rostrup.

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Kulturplanter

fra

Statens plantepatologiske Forsøg.

CXXII. Landbrugsafgrøder. Juni 1923.

Om de fleste Afgrøder meddeles det, at de er betydelig sinkede i Væksten.

Stribesyge omtales fra forskellige Steder i Landet, i 17 angrebne Marker paa Lolland-Falster var Sygdoms-procenten gennemsnitlig ca. 16, hvilket forventelig medfører en Afgrødeforringelse af 10 pCt.

Lyspletsyge har været meget udbredt, men er med udmærket Virkning bekæmpet med Mangansulfat, der dog desværre heller ikke i Aar har været til at fremskaffe i de begærede Mængder.

Mosaiksyge hærger Roerne i Frøavlsegnene; det første Middel derimod, at fjerne Frømark og Udlæg fra hinanden, anvendes desværre endnu ikke i fuld Udstrækning.

Rodbrand er baade i Runkelroer og Kaalroer sidst paa Maaneden blevet efterfulgt af Vælsyge.

Stærke Angreb af *Havreaalen* er iagttaget et Par Steder paa Fyen og i Skiveegnen. I sidstnævnte Egn forværres Angrebene Aar for Aar og synes i Aar at være særlig slemme.

Smælderlarver har rundt omkring optraadt meget ondartet i Vaarsæden, som sædvanlig særlig paa løs Jord. Det anbefales — sikkert med Rette — overfor disse at anvende tunge Cementtromler paa lav og løs Jord i Enge og Kjær.

Stankelbenlarver har gjort meget stor Skade i Vardeegnen og paa Højmoserealer i Nørvang-Tørrild Herred, hvor Græslejet er opløjet i Oktober—November. En omhyggelig Pløjning efter første Slet, i Slutningen af Juli, vil sikkert modarbejde disse ødelæggende Angreb.

LII. Havebrugsafgrøder. Juni 1923.

Frugttræernes Blomstring har været sen og Bestøvningen mangelfuld paa Grund af Kulde og Blæst. *Æblemeldug* optræder ondartet flere Steder og *Æbleskurv* findes paa Bladene, navnlig hvor der ikke er sommer-sprøjtet. *Fersken-Blæresyge* viser sig ondartet, stedvis ogsaa hvor der har været sprøjtet.

Stikkelsbærdræberen er kun ondartet, hvor Buskene staar indelukkede, og hvor der intet gøres for Bekæmpelsen; fiereaarig, rationel Bekæmpelse holder Sygdommen nede paa et Minimum.

Bønnesygen er almindelig, særlig i Frø af Avl 1922, mindre i Frø fra 1921.

Larver af *Frostmaalere* og *Stikkelsbær-Bladhvepse* har foraarsaget en Del Skade.

Angreb af *Løgfluens* Larve har som sædvanlig været almindelige.

Til Underretning for vore Medarbejdere tjener endvidere følgende Oversigt:

Der er for Juni 1923 indkommet 37 Beretninger, hvoraf 21 fra Jylland og 16 fra Øerne.

Kornet staar gennemgaaende tæt og kraftigt, men er langt tilbage i Udvikling. Paa Fossevangen indtraf Natten til 5. Juni betydelig *Frostskade*.

Meldug (*Erysiphe graminis*) omtales fra Abed og Aarslev paa henholdsvis Hvede og Rug, men er ikke ondartet.

Hvedens Graapletsyge (*Septoria graminum*) fandtes i mange Hvedemarker paa Lolland-Falster, i Pletter paa de nederste og mellemste Blade (H. R. Hansen).

Stribesyge (*Pleospora graminea*) omtales fra Dalum-, Ringstedegnen (5 Steder over 10 pCt.) og Abed; ved Undersøgelse af to Sogne paa Lolland-Falster fandtes i det ene 8 angrebne Marker (gnsn. 15 pCt. syge Planter) og i det andet 9 (gnsn. 16 pCt.) (L. P. Jensen, O. Nielsen, H. A. B. Vestergaard, H. R. Hansen).

Byggets Bladpletsyge (*Pleospora teres*) fandtes i de samme to Sogne i ialt 19 Marker (gnsn. 60–70 pCt. syge Planter); Sygdommen havde bredt sig til de øvrige Blade, og Planterne var stærkt medtagne, hvor Angrebsprocenten var høj (H. R. Hansen).

Gulrust (*Puccinia glumarum*) omtales stedvis fra Lolland-Falster og Sjælland.

Rugens Stængelbrand (*Urocystis occulta*) synes i Aar mindre betydende — kun fra Varde omtales tre Marker med 2–10 pCt. Brand (A. Pedersen).

Lyspletsyge er meget udbredt, under de sædvanlige Former ved Brønderslev, Aalborg, Haubro, Kaløvigegnen, Askov, Bramminge, Rødding, Jerslev, Faarevejle, Nordsjælland, Lyngby, Ringstedegnen, Stevns og Lolland-Falster paa Havre; enkelte Steder optræder Sygdommen paa lermuldede Jorder. Nogle Angreb i Hvede og Byg er ogsaa fundet; fra Bramminge omtales stærke Angreb, bl. a. paa Rug, hvor der i de tørre Pletter fandtes en *Septoria* (*S. nodorum*?), ofte saa fremtrædende, at Angrebet saa ud til at skyldes denne; Infektionsforsøg med Svampen har dog ikke givet Udslag. Et enkelt Sted synes Læ at have hæmmet Angrebet betydeligt (A. P. Aidt). Behandling med Mangansulfat har virket fortræffeligt.

Berberisbuske er fundet flere Steder ved Roskilde, men bliver nu fjernede (M. Greve).

Rodfrugterne er ofte 3–4 Uger tilbage paa Grund af den vedvarende Kulde. Som Følge af *Frostskade* sidst i April er flere Steder paa Sjælland samt i det østlige Sønderjylland udplantede Frøroer efterhaanden gaaet ud. Muligvis har *Tørforraadnelse* (*Phoma betae*) været medvirkende hertil.

Mosaiksyge er fundet nær Aabenraa, Fjerritslev og flere Steder paa Stevns; gentagne Gange ses det, at det har været skæbnsvangert at have Frøroer og Udlæg som Naboer; selv en ringe Sygdomsprocent i Fjor har givet Smitsstof nok til over Halvdelen af dette Aars Afgrøde (J. Gjelstrup).

Rodbrand (*Phoma betae*, *Pythium baryanum*) iagttoges flere Steder i Barres og Eckendorfer. (Ved Ringsted værst i Eckendorfer, O. Nielsen). Paa Lolland-Falster var Rodbrand meget udbredt i Runkelroerne, idet Frøet, der havde en ringe Spiringshastighed, blev saaet uheldigt i Forhold til det indtræffende kolde Vejr, saa at Frøet laa i Jorden 2÷3 Uger; Sukkerroefrøet, der havde en høj Spireevne og blev saaet heldigt, spirede godt og frembød kun svage Angreb (H. R. Hansen). Ved Lyngby iagttoges Angreb af Væltesyge den 22. Juni, men allerede 27. Juni var det standset; i 50 pCt. af de angrebne Planter, konstateredes *Phoma betae* (A. Weber). I Varde Forevisningsmark er i tidligt udtyndede Barres Strynø V 10–12 pCt. af Planterne væltede, mens der i Parceller, som er udtyndede 10–12 Dage senere, intet er i Vejen; det kunde ses ved 1. Udtynding, at talrige Planter var angrebne af Rodbrand, men endskønt de kraftigste saa vidt muligt blev udvalgte, har det betydelige Mandefald dog fundet Sted; det er ofte meget kraftige Planter, der er gaaet til (A. Pedersen).

Væltesyge i Kaalroer (*Pythium baryanum*?) saas paa temmelig nyopdyrket Hedejord i Vardeegnen; 5–10 pCt. af Planterne, der var stærkt rød- eller violetfarvede, var 27. Juni ved at falde (A. Pedersen).

Kartofler. De første Meddelelser angaaende *Bladrullesyge* og *Mosaiksyge* er, skønt Kartofflerne er sinkede stærkt i Væksten, begyndt at indkomme.

Sortbensyge (*Erwinia phytophthora*) optræder ved Aalborg meget ondartet, navnlig ved tidlig Lægning (J. Chr. Andersen-Lyngvad).

Bælgplanterne har lidt stærkt af Blæst og Kulde baade i Jylland og paa Øerne. *Rodbrand* findes meget hyppigt i de i 1923 udlagte Lucernemarker, navnlig hvor der er gødet for svagt (J. Chr. Andersen-Lyngvad).

Lucerne-Skivesvamp (*Pseudopeziza medicaginis*) omtales fra Viborg (A. P. Aidt).

Kløver-Skivesvamp (*Pseudopeziza trifolii*) har paa Roskildeegnen været meget fremtrædende (M. Greve).

Kløver-Bægervampen (*Sclerotinia trifoliorum*) har paa Roskildeegnen ødelagt veludviklede Kløverplanter (M. Greve). Et Angreb i meget frodig Rødkløver i Renbestand paa Virungaard synes ogsaa at skyldes denne Svamp.

Fodergræsser. *Hundegræs bakteriose* (*Erwinia rathayi*) breder sig i Frømarkerne ved Odense (L. P. Jensen).

Frugtræer. Trods den store Frugthøst sidste Aar meldes der flere Steder fra (Bornholm, Rungsted) om god Blomstring hos Æblerne. Fra Aarhus betegnes Blomstringen som fattig for de fleste Sorters Vedkommende, kun Skovfogedæble, Echlin Seedling, Cox's Orange og Transparente blanche har blomstret rigt (Kay Petersen). Alle Steder er Blomstringen indtraadt sent og Befrugtningen har været mangelfuld paa Grund af Kulde og Blæst, saa der er Udsigt til en ringe Frugthøst baade af Æbler, Pærer, Blommer og Kirsebær.

Toptørhed findes i udstrakt Grad ved Kolding, dels som en Følge af den foregaende kolde, fugtige Sommer og dels fordi mange Træer staar paa lerede, kolde Jorder (Lars Hansen).

Æblemeldug (*Podospaera leucotricha*) har optraadt ondartet ved Aalborg, Aarhus, Tystofte og Ladby paa Graasten, Bismarck og Cox's Orange (O. Hein, N. Gram, A. Feilberg).

Æbleskurv (*Venturia dendritica*) har midt i Juni vist sig i Lyngby, især paa Graasten, Gladstone, Bismarck og Cox's Orange (H. Øhlers). Fra Blangsted meldes om stærkt Angreb paa Mc. Intoch, som er ubehandlet eller vintersprøjtet, hvorimod de, der er baade vinter- og sommersprøjtet, kun havde Angreb paa enkelte Blade (N. Esbjerg).

Kærnefrugtskimmel (*Sclerotinia fructigena*) synes ikke at være af større Betydning; kun fra Vester Nebel og Bornholm meldes om Angreb af Betydning.

Stenfrugtskimmel (*Sclerotinia cinerea*) har optraadt ondartet paa Surkirsebær ved Lyngby og Ølstykke.

Blommepunge (*Taphrina pruni*) er iagttaget paa Hæg ved Aalborg, hvor næsten alle Frugterne var omdannede til „Blommepunge“.

Fersken-Blæresyge (*Taphrina deformans*) har vist sig ondartet ved Holbæk, Lyngby og Sønderborg. Træer, der i 1922 kun var ganske svagt angrebet, er trods baade Vinter- og Foraarssprøjtning med Svovlkalk nu stærkere angrebet (H. Øhlers).

Bladpletsyge paa Cox's Orange synes kun lidet paaagtet, den er kun nævnt fra Rungsted.

I Omegnen af Odense dør Mirabellerne og nogle Steder ogsaa *Prunus avium*; Aarsagen er endnu ikke paavist her i Landet, men lignende Tilfælde er iagttaget i Holland og skyldes der *Kransskimmel* (*Verticillium* sp.).

Frugtbuske. *Stikkelsbærdræber* (*Sphaerotheca mors uvae*) nævnes fra forskellige Steder af Landet, men kun i faa Tilfælde som ondartet og dette kun, hvor Buskene staar indelukkede, eller hvor der intet gøres for at bekæmpe den; vedholdende, rationel Bekæmpelse kan holde den helt eller omtrent helt nede.

Stikkelsbær-Skaalrust (*Puccinia pringsheimiana*) er ret betydelig, især i Jylland.

Drueskimmel (*Botrytis* sp.) er iagttaget paa gamle Grene i Stikkelsbær ved Aarhus, Ribs ved Viborg og Ribes aureum ved Odense.

Hindbær-Stængelsyge (*Didymella applanata*) optræder ondartet ved Lyngby, især paa Superlativ i ældre Plantninger, men ogsaa nyplantede Stiklinger er stærkt medtaget og har svært ved at komme i Gang (H. Øhlers).

Bladrandsyge paa Ribs synes ikke at optræde af Betydning i Aar. Ved Aarhus var Ribsbuske, som i aarevis havde været holdt nede af Sygdommen, indtil Midten af Juni vokset 25 cm, Bladmassen var forøget med 100 pCt, og brunrandede Blade havde endnu ikke vist sig (Kay Petersen).

Køkkenurter. *Nattefrost* har Natten mellem den 6. og 7. Juni skadet Jordbærblomsterne ved Rødovre.

Kulde og *Blæst* ødelægger eller i hvert Fald hærder Agurker og Tomater i høj Grad i Væksten, ligesom Skalotterne ogsaa mange Steder staar med Spidserne afsvedne af den kolde Blæst.

Bitterhed i Agurker er optraadt samtidigt i mange Gartnerier i Københavns Omegn, som angrebne Sorter nævnes Tottenham og Pletfri Rochford (C. H. Johansen).

Rudeplet (*Cercospora melonis*) er optraadt ondartet paa Agurker i Hus ved Kallundborg.

Kransskimmel (*Verticillium albo-atrum*) har optraadt ondartet paa Tomater i Hus ved Taastrup.

Drueskimmel (*Botrytis* sp.) paa Tomater i Hus har vist sig ved Kallundborg og Lyngby.

Spinatskimmel (*Peronospora effusa*) er iagttaget ved Dalum, Slagelse og Lyngby.

Løgskimmelen (*Peronospora schleideni*) er stærkt udbredt i store Dele af Jylland (N. Gram).

Bønnesyge (*Glomerella lindemuthiana*) optræder almindeligt i Jylland. Planter efter Frø af Avl 1921 er baade meget kraftigere og mindre angrebne end efter Frø af Avl 1922 (N. Gram).

Andre Planter. *Drueskimmel* (*Botrytis* sp.) har flere Steder optraadt meget ondartet paa Pæoner. Ved Aarhus har den dræbt 90–100 pCt. af Blomstestænglerne paa hvid Lilje og Kejserkrone (Kay Petersen).

Rosenmeldug (*Sphaerotheca pannosa*) er iagttaget baade paa espalierede og fritstaaende Roser ved Lyngby.

Blærerust (*Peridermium strobili*) har angrebet en mandshøj Weimouthsfyr saa stærkt, at baade Stammen og alle Grenene er misdannede (O. Hein).

Hvidtjørnrust (*Gymnosporangium clarvariforme*) angriber ved Kolding Tjørnehække stærkt (L. Hansen).

Cucurbitaria laburni truer med at dræbe nogle ca. 5 Aar gamle Guldregn ved Aalborg (O. Hein).

Macrophoma candollei er fundet paa Buxbom ved Borris.

Lyngby, d. 8. Juli 1923.

Ernst Gram.

Korn. Angreb af *Havreæalen* (*Heterodera Schachtii* var. *avenae*) omtales fra Millerup, Dalum og Skiveegnen. I Salling forværes Angrebet stærkt; i Aar synes det særlig slemt og ret almindeligt. Ogsaa Syd for Skive paa sandmuldet Jord har jeg truffet paa saa ondartede Angreb, at det bliver ensbetydende med Misvækst paa de paagældende Marker (L. P. Larsen). Paa Hvedeparceller i Forevisningsmarken i Grejsdalen viste der sig i Slutningen af Maanedens ret kraftige Angreb af *Bladlus*, der bevirkede, at de grønne Blade blev over-saaet med lyse, tørre Pletter (L. P. Larsen).

Smælderlarver (*Agriotes lineatus*) har mange Steder i Jylland (Vejle, Skanderborg, Hammel, Skive, Viborg, Varde, Tylstrup, Brønderslev) optraadt meget ondartet i Vaarsæden, saa denne som en Følge heraf staar med en meget tynd Bestand. I en Tørveeng ved Skelhøje (Viborgeggen) optraadte Larverne i større Antal end det Antal Korn der bruges ved almindelig Saaning (A. Petersen-Aidt). Som sædvanligt har Larverne gjort størst Skade paa løs Jord, hvorfor det fra Brønderslev med Rette tilraades at faa de tunge Cementtromler i Gang paa den lave, løse Jord i Enge og Kjør (V. Kristensen).

Angreb i Rug af *Hvidaks-Uglens* Larve (*Hadena secalis*) er kun iagttaget enkelte Steder.

Om *Fritfluellarven* (*Oscinis frit*) foreligger saa at sige ingen Meddelelser; hist og her ses enkelte angrebne Havreplanter.

Stankelbenlarver (*Tipula paludosa*) har gjort meget stor Skade i Vardeegnen og paa Højmoserealer i Nørvang-Tørrild Herred. Begge Steder er Græslejet først pløjet op i Oktober–November. Ved en omhyggelig Pløjning efter første Slet, altsaa i Slutningen af Juli, vilde sikkert disse Angreb kunde undgaas.

Rodfrugter. Angreb af *Smælderlarver* (*Agriotes lineatus*) i Runkelroer omtales fra Haslev og Moseforsøgene ved Tylstrup; det førstnævnte Sted er ikke saa faa Marker betydelig angrebet (Chr. Petersen). Ved Haslev har der ogsaa været betydelige Angreb i Kaalroer, men disse taaler det bedre end Runkelroerne, da de er mere tilbøjelige til at skyde Siderødder (Chr. Petersen). Ved Grenaa er der iagttaget et meget stærkt Angreb i Kaal.

Bedefluens Larve (*Pegomya hyoscyami*) synes at være paa Færde overalt, men langt fra i den Maalestok som de nærmest foregaaende Aar, selv om der flere Steder har været ret alvorlige Angreb paa de svage, af Kulden trykkede Planter (Nivaa, Hasleveggen, Vejle, Aalborg); ved Hornslet er en Del ret store Roer ødelagt (J. C. Ellehauge). De første Æg iagttoges flere Steder omkring den 1. Juni (Lyngby, Tystofte, Askov), og ca. 8 Dage efter begyndte Larverne deres Minering; forøvrigt er der hele Maaneden fundet baade Æg og Larver paa de samme Planter. Fra Dalum skrives: „det synes, som om Udklækningen af Æggene foregaar meget langsomt, og maaske er mange paa Grund af Kulden slet ikke klækkede“ (L. P. Jensen). Ved Vejle iagttoges der kraftige Angreb paa Frøroerne først i Maaneden, men først den 11. iagttoges Larverne paa de spæde 1. Aars Planter. I Slutningen af Maaneden begyndte 2. Generation at lægge Æg, samtidigt med at der endnu fandtes store Larver i Bladene (H. Øhlers). Paa Bornholm er der ogsaa iagttaget Angreb paa Rødbeder og Spinat (Hans Nielsen).

Jordlopper (*Phyllotreta nemorum* og andre *Phyllotreta*-Arter) har mod Sædvane været meget sparsomt paa Færde — kun fra Jernved skrives der, at der har været betydeligt Angreb paa Blomkaal og Grønkaal (P. Nygaard) — det samme gælder *Glimmerbøssen* (*Meligethes aeneus*). Fra Aarhus hedder det saaledes: „det er i det hele taget mange Aar siden, der har været saa faa Billeangreb i de korsblomstrede Frømarker som i dette Aar; af alle Firmaets Kaalroe- og Turnipsmarker i alle Egne af Landet har der kun været lidt Angreb i en Kaalroemark ved Aarhus og i en Turnipsmark ved Horsens“ (H. P. Hansen). Ved Aabenraa meldte Billederne sig først i Maj, men forsvandt fuldstændig i den paafølgende Kulde og Regn. Kun en ca. 2 ha stor Kaalroemark ved Aabenraa blev næsten helt ødelagt; Planterne led imidlertid ogsaa Næringsmangel, et lille Stykke af Marken, der var i nogenlunde Gødningskraft, blev kun halvt ødelagt (Jens Gjelstrup).

Knoporme (*Agrotis segetum*) har stedvis overgnavet Kaal; ved Aalborg har de saaledes optraadt meget ødelæggende i et Stykke Blomkaal (O. Hein).

Angreb af *Kaalfluellarven* (*Chortophila brassicae*) ses rundt omkring i Kaal og Kaalroemark og har flere Steder holdt Larverne tilbage i Vækst (Vejle, Hornslet) og paa sine Steder (Askov) ødelagt en Del Planter; men i det hele har de ikke været ondartede; fra Rødovre hedder det endog, at de ikke har været af nogen Betydning. Ved Lyngby iagttoges Æggene første Gang d. 2. Maj paa Blomkaal, paa Rosenkaal, Rødkaal og Hvidkaal først den 13. Ved Vejle var den 25. Juni to Trediedele af Plantebestanden paa en ca. 1 Td. Ld. stor Mark meget langt tilbage i Vækst; Planterne viste sig at være angrebet, men havde skudt friske Rødder over det angrebne Parti (L. P. Larsen).

Ret betydelige Angreb af *Kaal-Galmuggens* Larve (*Cecidomyia brassicae*) er iagttaget ved Odense den 25. Maj og i Nordals den 3. Juni.

Paa Forevisningsmarken i Grejsdalen har *Ager-Sneglen* (*Agriolimax agrestis*) gjort en Del Skade paa Blomkaal, Savoj- og Grønkaal ved at afribbe Bladene. Samme Sted har ogsaa to Hvidkløverparceller lidt meget ved dette Gnav (L. P. Larsen).

Ved Aarhus er der iagttaget nogle mindre betydende Angreb af *Havetøgen* (*Lygus pabulinus*) paa Kartoffler langs Hegn og Hyldebuske.

Ved Aalborg har *Krusesyge*, forårsaget af *Gulerods-Bladloppen* (*Trioza viridula*) begyndt at vise sig de sidste Dage af Maaneden (J. Chr. Andersen-Lyngvad).

Bælgplanter. *Bladrandbiller* (*Sitona lineata*) var i Begyndelsen af Maaneden paa Færde i Haveærter ved Vejen (Jens Thorsen). Ved Aarhus vedvarede Angrebet Maaneden ud, men kun svagt: „det er for koldt for Billerne, men Ærterne vokser heller ikke noget“ (Kay Petersen).

Fodergræsser. *Stankelbenlarver* (*Tipula paludosa*) har bearbejdet en gammel Græsmark ved Mølby i Vardeegnen; Angrebet optræder pletvis (A. Pedersen).

Frugttræer. *Æble-Bladloppen* (*Psylla mali*) er ved Lerchenborg (G. Dorph-Petersen), Nøddebo (H. Wedege) og Lyngby optraadt ret ondartet. Særlig ganske unge Træer har i det kolde Vejr lidt betydeligt.

Tæger (Capsider, formodentlig *Plesiocoris rugicollis*) omtales fra Nøddebo, hvor Æblesorterne Bismarck og Cox Pomona led meget under Angrebet (H. Wedege).

Bladlus (Aphidae) har hidtil kun vist sig i meget ringe Grad paa Frugttræerne.

Et ret stærkt Angreb af *Æble-Snudebiller* (*Anthonomus pomorum*) omtales fra Vester Nebel (L. Hansen).

Blad-Snudebiller (*Phyllobius*) har været ret almindelige uden dog at volde videre Skade.

Angreb af *Æble-Bladhvepsen* (*Hoplocampa testudinea*) er iagttaget ved Lyngby omkring 1. Juli.

Ringspinder (*Malacosoma neustria*) har i Aar været sparsomt paa Færde (H. Nielsen).

Fra flere Steder meldes om betydelige Angreb af *Frostmaalere* (*Cheimatobia brumata* og *boreata*). Værst Skade er anrettet paa Æbletræer i Virum (H. Øhlers) og paa forskellige Frugttræer ved Studsgaard (J. Nestén). Sidstnævnte Sted deltog ogsaa den *Store Frostmaaler* (*Hibernia defoliaria*) og *Knopviklere* (*Olethreutes variegana*) i Ødelæggelsen.

Blommemellet (*Argyresthia ephippiella*) har ødelagt Espalier-Kirsebær i Brønshøj; Angrebet har vist sig de sidste tre Aar, skønt Træet hvert Aar i Marts er sprøjtet med 10 pCt. Svovlkalk.

Mideskurv forårsaget af *Pære-Galmiden* (*Eriophyes piri*) omtales fra Salling, Aagaard og Lyngby.

«*Rødt Spind*» (*Paratetranychus pilosus*) synes i Aar at optræde sparsomt.

Frugtbuske. Paa Ribsbuske ses som sædvanlig meget hyppigt Blade sugede af *Tæger* (*Lygus pabulinus*). Kun ved Aarhus har det dog været ondartet (N. Gram).

Bladlus (Aphidae) optræder ved Lyngby paa Stikkelsbær og Solbær.

Larver af *Stikkelsbær-Bladhvepsen* (*Nematus ribesii*) har paa flere Steder afbladet Stikkelsbærbuskene; fra et enkelt Sted angives de ogsaa at være gaaet over paa Ribs. I Virum har Sprøjtning med Kvassiasæbe + Schweinfurtergrønt vist god Virkning, allerede samme Dag laa mange døde Larver paa Jorden.

I samme Have i Virum gik *Frostmaalerlarver* (*Cheimatobia*) fra Æbletræerne ned paa Stikkelsbærrene og ødelagde Bærrene (H. Øhlers).

Stikkelsbærmider (*Bryobia ribis*) har gjort Skade flere Steder i Nordsjælland.

Urtehaven. Jordbær. Larver af *Oldenborrer* (*Melolontha vulgaris*) har ved Lyngby ødelagt en Del Planter. *Hindbær-Snudebiller* (*Anthonomus rubi*) omtales fra Lyngby og Aarhus; som sædvanlig er Angrebet værst i ældre Jordbærstykker (H. Øhlers). Ved Tystofte var et større Jordbærstykke midt i Maaneden stærkt angrebet af *Jordbærvikleren* (*Acalla comariana*); ved Maanedens Slutning var Ødelæggelsen standset (A. Fejlberg). Flere Steder har der været stærke Angreb af *Jordbærmider* (*Tarsonemus fragariae*).

Springhaler (*Podura*) har flere Steder angrebet Agurker.

Snudebiller (*Otiorrhynchus*?) har gnavet af Bønner og Agurker ved Tystofte (A. Fejlberg).

Angreb af *Løgfluens* Larve (*Hylemyia antiqua*) er iagttaget mange Steder; fra Aabyhøj anbefales Optagning af de angrebne Løg med Klump og Tilintetgørelse, samt grundig Afpudsning af Sætteløgene (N. Gram).

Paa **Prydplanter** o. a. er iagttaget: paa *Ædelgran* *Bladlus* (*Chermes piceae*) (almindelig); paa Eg og Hassel *Frostmaalere* (*Cheimatobia*-Arter) (Nøddebo); paa *Ælm* *Ælmeus* (*Schizoneura ulmi*) (almindelig); paa *Hyld* *Rodaal* (*Heterodera radicola*) (Aarhus); paa *Rose* *Bladhvepse* (*Blennocampa pusilla*) (Lerchenborg), *Rosenskudboreren* (*Monophadnus bipunctatus*) (Skjæring).

København, d. 7. Juli 1923.

Sofie Røstrup.

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Kulturplanter

fra

Statens plantepatologiske Forsøg.

CXXIII. Landbrugsafgrøder. Juli 1923.

Byggets Stribesygge er i mange Egne af Landet hyppig og betydelig, særlig i Prentice og Guldbyg, mens Binderbyg er mindre angrebet.

Gulrust har nogle Steder angrebet Panserhvede II, der ellers plejer at være modstandsdygtig.

Af *Hvedens Stinkbrand* findes der vel enkelte ondartede Angreb, men ellers er Sygdommen i Aar ret godartet, det samme synes at være Tilfældet med de øvrige Brandsygdomme i Kornet.

Derimod har *Fodsyge* været stærkt fremtrædende i Hvede, Byg og Rug, og det fremhæves som sædvanligt, at daarlige Afvandingsforhold, Kalktrang, tæt Saaning og for hyppig Dyrkning af Kornafgrøder — f. Eks. Havre, Havre, Rug, Byg — spiller en afgørende Rolle ved de stærke Angreb.

Der er optraadt en Del *Lyspletsygge* og *Gulspidsygge*, men særlig er der Grund til at fremhæve et vistnok beslægtet Fænomen, der efter den varme Periode i Juli saas i mange jyske Havremarker: Det øverste Blad blev helt hvidt eller gult og dersom Akset naaede at skride igennem, var ogsaa dette blegt og svagt. Angrebet optraadte pletvis, ofte efter Lyspletsygge, og er forsøgsvis bekæmpet med Mangansulfat.

Mosaiksyge i Roer er med Held modvirket ved at avle Stiklinger afsides, i en Mose, eller ved at omgive dem med et bredt Læbælte af Solsikker.

Pletter i Roemarkerne, der skriver sig fra *Rodbrandangreb*, er oftest kalktrængende; flere Steder paa Lolland-Falster har Tilførsel af Kalk atter vist sig som en virkningsfuld Bekæmpelsesforanstaltning.

Bladrullesygge og *Mosaiksyge* i Kartofflerne er ikke saa fremtrædende som 1922, til Dels fordi Toppen er saa kraftig, at Angrebet skjules.

Angreb af *Fritfluellarven*, der har været meget sparsomt paa Færde i de unge Havremarker, ses flere Steder i Havretoppene. Sandsynligvis har Udviklingen som Følge af Kulden været saa forsinket, at det sikkert, i hvert Tilfælde for en stor Del, er I. Generations Larver, der i Aar findes i Toppen.

Hvidaks, der ikke skyldes Fritfluellarven, forekommer meget hyppigt rundt omkring i Havremarkerne ofte i saa stor Udstrækning, at Udbyttet vil nedsættes betydeligt herved. Rimeligvis skyldes den manglende Kærnedannelse for en stor Del det kolde Vejrlig.

Kaalfluellarven er i Kaalroemarkerne kommet frem adskillig senere end sædvanligt, og kun faa Planter er væltet som Følge af Angrebet; mange af de tilsyneladende sunde, store Planter er imidlertid mere eller mindre bearbejdet, men har reddet sig ved at skyde Siderødder.

LIII. Havebrugsafgrøder. Juli 1923.

En Del Æbletræer fik i den stærke Varmeperiode mange gule Blade, som hurtigt faldt af; lignende Fænomener har vist sig paa Frugtbuskene. *Æbleskurv* og *Pareskurv* optræder almindeligt. *Kærnefrugtskimmel* og *Stenfrugtskimmel* har optraadt alvorligt paa Bornholm. *Stikkelsbærdræberen* optræder uensartet; i de Plantninger, hvor Bekæmpelsen gennemføres systematisk, er Angrebene betydningsløse.

Blomkaal og anden Kaal er paa sine Steder ret stærkt angrebet af *Kaalfluens* Larve.

Gulerodsfluens Larve har været paa Færde i mange Haver, i Gulerødder og Persille.

Der er for Juli Maaned 1923 indkommet 40 Beretninger, hvoraf 15 fra Jylland og 25 fra Øerne.

Korn. Meldug (*Erysiphe graminum*) er kommet sent paa Hvede, maaske fordi det har været for køligt, og ogsaa paa Rug er der kun noteret et enkelt stærkt Angreb. I Byg ses en Del, hvor der er saaet sent eller saaet tæt.

Byggets Stribesyg (*Pleospora graminea*) omtales med enkelte og svagere Angreb fra Brønderslev, Viborg, Vejle, Damsbo, Faarevejle, Tystofte og Nordsjælland. Som hyppigere eller mere betydelig nævnes den fra Aalborg, Randers, Aarhus, Silkeborg, Varde, Fredensborg, Haslev, Stevns, Skelskør, Møen og Lolland-Falster. Blandt Sorterne er særlig Prentice- og Guldbyg angrebne, mens Binderbyg fremhæves som overvejende sundt (H. A. B. Vestergaard, H. H. Holme-Hansen). Paa Lolland har Guldbyg, der blev afsvampet i Fjor, i Aar 6-8 pCt. Stribesyg (H. H. Holme-Hansen). Flere Steder, hvor der har været anlagt lokale Forsøg, har Germanan vist sig som et sikkert Middel mod Stribesyg.

Byggets Bladpletsyg (*Pleospora teres*) omtales som ret almindelig fra Aalborg og med et enkelt Tilfælde fra Varde; tillige er den udbredt i Sydsjælland.

Gulrust (*Puccinia glumarum*) findes paa Lolland i de fleste Marker og omtales tillige fra Roskilde, Møen, Langeland og Dalum. Det fremhæves gentagne Gange, at Panserhvede II, der ellers er modstandsdygtig, i Aar kan være stærkt angrebet (H. A. B. Vestergaard, M. Greve, E. Stevns); ved Tystofte var en af Markerne med Panserhvede II stærkt angrebet, mens samme i Nærheden — ligesom Panserhvede III — kun var svagt angrebet. Paa Lolland har enkelte Landmænd bemærket, at Rusten er værre i Hvede efter Ærter end efter Roer, formentlig en Kvælstofvirkning (H. H. Holme-Hansen). Paa Byg er set svage Angreb ved Lyngby og Abed.

Hvedens Stinkbrand (*Tilletia caries*) omtales som lidt udbredt, og der er kun rapporteret enkelte ondartede Angreb; i et af disse synes der at foreligge et kraftigt Eksempel paa Eftersmitte; der var trods Afsvampning 25 pCt. Brand (L. P. Jensen).

Dækket Bygbrand (*Ustilago hordei*) er ret almindelig ved Faarevejle, og enkelte Angreb er ogsaa iagttaget paa Vejleegnen (F. K. Damgaard, Johs. Albrechtsen).

Nøgen Bygbrand (*Ustilago nuda*) ses i de fleste Bygmarker ved Faarevejle, er ogsaa iagttaget ved Tystofte, Dalum og Næsgaard, hvor Hannchenbyg i Forevisningsmarken havde 10 pCt. angrebne Aks (F. K. Damgaard, H. Bagge, L. P. Jensen, P. N. Gaardmand).

Nøgen Havrebrand (*Ustilago avenae*) omtales fra Skelskør og Aarhus samt Silkeborgegnen, hvor der fandtes ondartede Angreb (N. C. Nielsen). Tillige er der i Silkeborg- og Vejleegnen bemærket flere Angreb af **Dækket Havrebrand** (*Ustilago levis*), bl. a. paa Lyngby Hedehavre (N. C. Nielsen, Johs. Albrechtsen).

Rugens Stængelbrand (*Urocystis occulta*) er ved Brønderslev, Aarhus og paa Møen godartet, men ved Vejle fandtes en Mark med 20 pCt. Brand (Prof. Heinrichs Rug), og ved Viborg og Faarevejle er der ogsaa adskilligt mere end Avlerne ved af (Hartvig Larsen, V. Kristensen, A. P. Aidt, F. K. Damgaard, E. Stevns, L. P. Larsen, Johs. Albrechtsen). En systematisk Undersøgelse i Vardeegnen har givet følgende Resultat:

Intet	Angreb	89 Marker.
Ubetydeligt	"	8 "
Svagt	" (ca. 2-4 pCt.)	2 "
Betydeligt	" (ca. 5-10 ")	5 " (A. Pedersen).

Havrens Mørkpletsyg (*Septoria avenae*) iagttoges sidst i Juli mange Steder; ved Tystofte og Abed er Angrebene betydelige (H. Bagge, H. A. B. Vestergaard).

Fodsyg har været stærkt fremtrædende i Hvede, Byg og Rug, men det har som Regel ikke været muligt at konstatere hvilken af de implicerede Svampe (*Fusarium*, *Ophiobolus*, *Leptosphaeria*), der i hvert enkelt Tilfælde har været Hovedårsagen. I Hvedemarkerne har **Slimskimmel** (*Fusarium*) tillige begyndt at vise sig i Aksene. Det fremhæves som sædvanligt, at daarlige Afvandringsforhold, Kalktrang, tæt Saaning og for hyppig Dyrkning af Korn — f. Eks. Havre, Havre, Rug, Byg — spiller en afgørende Rolle ved de stærke Angreb. Den Form af Angrebet, som kaldes Knækkesyg, har været fremtrædende i Rugmarker ved Studsgaard og Borris (J. Nestén).

Af **Guldspidssyg** er et meget typisk Tilfælde iagttaget ved Mølby, hvor 3 Tdr. Ld. var jævnt og stærkt angrebet, med Undtagelse af en enkelt Ager; her var Forfrugten 3 Aars Græs, mens den paa det angrebne var 1 Aars Græs (A. Pedersen).

Lyspletsyg optraadte meget stærkt under de sædvanlige Forhold og er flere Steder med udmærket Udbytte bekæmpet med Mangansulfat. I Forbindelse med Lyspletsyg og Guldspidssyg maa omtales en Mængde Tilfælde, der saas i Havre (og enkelte Bygmarker) efter den varme Periode i Begyndelsen af Juli, ganske særlig i Midt- og Vestjylland: Det øverste Blad bliver helt hvidt eller gult og kan tilsidst tørre ind og faa Planten til at minde om Guldspidssyg; de næstøverste Blade frembyder det samme i svagere Grad, og dersom Akset naar at skride igennem, er det blegt og svagt. Angrebet optræder pletvis i Markerne, ofte efter eller sammen med Lyspletsyg. Fænomenet har været tilskrevet Nattefrost, men lagttagelser (navnlig af Konsulenterne A. Pedersen og K. Jacobsen), sætter det i Klasse med de to nævnte Sygdomme og gør det yderligere ønskeligt at faa hele denne Gruppe af Jordbundsforstyrrelser grundigt udersøgt. Ved det første Angreb, der kom til vort Kendskab (Herningegnen), er der anlagt Forsøg med Mangansulfat.

Rodfrugterne. Mosaiksyg findes mange Steder i Runkelroer og Sukkerroer, men omtales gennem-

Hindbær-Stængelsyge (*Didymella applanata*) er almindelig paa Fyn paa Non plus ultra og Marlborough og bevirker i Forbindelse med Mosaiksyge, at Bærrene kun bliver halvt udviklede (Th. Højer).

Den stærke *Varme* har ved Holte og Rødovre bevirket, at en Del Stikkelsbær er blevet brune og bløde uden noget Angreb af Sygdom, værst paa Sydsiden af Buskene (C. H. Johansen).

Bladrandsyge paa Ribs er iagttaget ved Vordingborg, Vedbæk og Lyngby. Gule og blege Blade paa Ribs har vist sig enkelte Steder paa Fyn; ved ondartede Angreb bliver alle Bladene gule, Barken og Bærrene smaa og tørre (Th. Højer).

Frostskade paa Hassel, forårsaget sidste Vinter, iagttoges baade paa forædlede og paa almindelig vildtvoksende, idet saavel Topkviste og -grene som kraftige lavtsiddende Aarsskud var døde (H. Gram).

Køkkenurter. *Rudeplet* (*Cercospora melonis*) paa Agurker har optraadt ondartet paa Tottenham i Hus ved Hareskov.

Tomater i Hus har ved Hasselager været angrebet af *Ascochyta lycopersici*, idet 10 pCt. af „Danmark“ havde Angrebet paa Stænglerne; „Kondine red“, der stod i Siderne af Huset, var mindre angrebet.

Drueskimmel (*Botrytis* sp.) og Griffelraad har vist sig ved Vedbæk.

Sovesyge er iagttaget ved Rødovre, Aarsagen er ikke nærmere bestemt. Samme Sted er der paa Frugterne iagttaget smaa, hvide, overfladiske Pletter, som ikke modner, naar Frugten modner (C. H. Johansen).

Drueskimmel (*Botrytis* sp.) paa Jordbær har optraadt ondartet mange Steder, især paa Königin Louise og Deutsch Evern (C. Hansen, Th. Højer, J. Nestén, H. Øhlers).

Hvidrust (*Cystopus candidus*) har optraadt ondartet paa Peberrod i en Have ved Aagaard, medens den i en anden er blevet holdt nede ved Sprøjtning med Bordeauxvædske (Lars Hansen).

Andre Planter. *Hvidtjørn-Meldug* (*Podosphaera oxycantha*) har ved Vordingborg angrebet enkelte Hække ret betydeligt (N. Hansen).

Haglskudsyge (*Clasterosporium carpophilum*) har ved Lyngby angrebet *Amygdalus nana* betydeligt.

Frostskade, forårsaget sidste Vinter (se under Frugttræer), viste sig først i Juli paa samme Maade som paa Frugttræerne paa mange Prydtræer og -buske, f. Eks.: *Ampelopsis*, *Clematis*, *Roser*, *Tamarix*, *Gleditschia*, *Robinia pseudacacia* og *Magnolia* (H. Gram).

Lyngby, d. 6. August 1923.

Ernst Gram.

Korn. Angreb af *Havreaal* (*Heterodera Schachtii* var. *avenae*) omtales fra Frederiksborg Amt, Roskildeegnen, Stevns, Stubbekøbing og Egtved. I en Havremark ved Hillerød, der i Lobet af 8 Aar har baaret Havre 5 Gange, har Aalene vist sig i Aar og gjort betydelig Skade. Forøvrigt, skrives der herfra, synes Angrebene ikke i Aar at være saa fremtrædende som tidligere (H. E. Jensen).

Rugblærefoden (*Limothrips denticornis*) har rundt omkring været paa Færde i Rug og Byg. I Rugen synes Angrebet uden Betydning, medens Bygget paa sine Steder har lidt en Del. I Rugen, hvor de først indfandt sig, var der omkring d. 20. Juli fuldt af unge Imagines, medens der indenfor Bygskederne paa dette Tidspunkt kun fandtes overvintrede Imagines, enkelte Larver og mange Æg indenfor Overhuden paa Skedens Inderside. I Havre fandtes der en Del Æg i Yderavnernes Inderside, men forøvrigt kun overvintrede Blærefødder.

Bladlus (*Macrosiphum granarium*) er ved Lyngby iagttaget paa Hvede og Havre.

I Vejle Vesteregner har der i Havre paa humusrige Jorder været flere stærke Angreb af *Smælderlarver* (*Agriotes lineatus*) (Joh. Albrechtsen).

Angreb af *Fritfluelarven* (*Oscinis frit*) ses flere Steder i større eller mindre Mængde i Havretoppene; ved Næsgaard har det været særlig slemt i Havre, saaet omkring d. 1. Maj. Sandsynligvis skyldes dette Angreb, i hvert Fald for en Del, forsinkede Larver af 1. Generation.

Hvidaks, der ikke skyldes Fritfluelarven, men som ofte forveksles hermed, forekommer meget almindeligt. Fra flere Steder skrives der, at det vil give Anledning til en stor Formindskelse af Udbyttet. Sandsynligvis har det kolde Vejr, i hvert Tilfælde for en Del, Skylden for den manglende Kærnedannelse. Ved Brønderslev er Hvidaksene hyppige i Kronhavre, derefter i Sejrhavre og mindst i Gul Næsgaard.

Den gule Bygflue (*Chlorops taeniopus*) optræder meget sparsomt. Den omtales kun fra Tranbjerg og Næsgaard. Det førstnævnte Sted er Larven ret talrig i Byg, saaet midt i Maj, medens den ikke findes i rettidig saaet Byg (Hartvig Larsen).

Hvedemyg (*Contarinia tritici*) har været ret almindelig paa Færde (Abed og enkelte andre Steder paa Vestlolland, Slangørup, Roskildeegnen, Tystofte, Dalum). Fra Abed skrives, at Angrebet i Hveden ikke er stærkere end sædvanligt, men der er ikke faa Bygaks angrebet, som sædvanligt mest i tidlige Sorter.

Stankelbenlarver (*Tipula paludosa*) har ved Vejrum (Nørreaaalen) ædt saa vel Havre som Udlæg; der fandtes mindst 16 Larver pr. Kvadraten (A. Petersen-Aidt). Paa Møen har de ædt store Stykker af en Bygmark; det stærke Angreb mener man for en Del skyldes, at der har været humleagtig Sneglebælg til Grøngødning, der efter Nedpløjningen har afgivet Føde for Larverne (Ebbe Stevns).

gaaende ikke som ondartet. Ved Skelskør er 1. Aars Roerne med udmærket Resultat avlede i en Mose, langt fra Frøroerne. Paa Falster, hvorfra iøvrigt et Angreb paa 40 pCt. af Planterne omtales, har en Frøavler i Fjor saaet et bredt Bælte Solsikker mellem Stiklingerne og de øvrige Roer med det Resultat, at Angrebet, der i Fjor var ondartet, i Aar er forsvundet (H. H. Holme-Hansen).

Bedeskimmel (*Peronospora Schachtii*) er iagttaget ved Lyngby, Tystofte og paa Lolland-Falster, Thy og Mors.

Rodbrand (*Pythium baryanum*, *Phoma betae*) har været almindelig udbredt i Runkel- og Sukkerroemarkerne, hvor der nu ses de sædvanlige bare Pletter, hvor Kalkmangel straks kan fastslås; Jorder, der for 2 Aar siden gav en sløj Afgrøde og i Mellemtiden har faaet 8–10,000 kg Kulsur Kalk, giver i Aar gode Sukkerroer (H. H. Holme-Hansen).

Lyspletsyge i Runkel- og Sukkerroer omtales fra Møen, Lolland og Langeland.

Brunbakteriose (*Bacterium campestre*) har angrebet 10–15 pCt. af Kaalroerne i en Stamfrømark paa Skelskøregnen (Studsgaard Stamme) og ligeledes paa Køgeegnen (Lyngby Stamme), saa at de døde inden Frøsætningen (H. P. Christiansen).

Gulerodssvamp (*Phoma Rostrupi*) har, tilsyneladende uden at gøre Forskel mellem Sorter og Stammer, angrebet ca. 25 pCt. af Markerne i hele Landet ubetydeligt (H. P. Christiansen).

Kartofler. **Bladrullesyge** omtales fra Aalborg (Majdronning), Viborg, Egtved, Aarhus (Kejserkrone), Faarevejle, København (Juli), Vordingborg (Hammersmith), og flere Steder i Syd- og Vestsjælland. I Frederiksborg Amt er en Del Marker angrebne, men Sygdommen er hverken her eller i det øvrige Land saa fremtrædende som sidste Aar.

Af **Mosaiksyge** omtales spredte Angreb fra Øerne; i Frederiksborg Amt har et Forsøg vist, at de mosaiksyge Planter ikke blot giver meget ringe Udbytte, men at de tillige smitter deres Naboer, saaledes at Planter, der i Fjor saa sunde ud, i Aar har givet et delvist smittet Afkom (H. E. Jensen). Flere Steder er det iagttaget, at Angrebet ved Kartofflens stærke Vækst i Sommerens Løb er blevet mindre tydeligt.

Sortbensyge (*Erwinia phytophthora*). Angrebene, der overvejende findes i Jylland, er svage og faatallige.

Kartoffelskimmen (*Phytophthora infestans*) er fundet paa tidlige Sorter i Nordsjælland, ved Aarhus, Grenaa og Odense, men endnu ikke paa de sildige Sorter.

Rodfildsvamp og det tilhørende Spore stadium **Graaben** (*Hypochnus solani*) er meget fremtrædende i Aar, formentlig paa Grund af det fugtige Vejr og Toppenes Frodighed; den hvide Strømpe af sporebærende Mycel omkring Stænglernes Grund er vel i sig selv ikke særlig skadelig, men den er jo et Tegn paa, at Svampen er til Stede paa de underjordiske Dele, hvor Skaden sker.

Frugttræer. Trods den ret milde Vinter viste det sig med det tørre, varme Vejr først i Juli, at der var sket adskillig Frostskade i Vinter — mere end man skulde have troet i Foraarsmaanederne. Mange Træer har i Foraaret givet Smaaskud, som nu visner, rimeligvis fordi de ikke har været „modne“ nok paa Grund af det kolde, fugtige Efteraarsvejr; dette ses hyppigt paa Æble- og Pæretræer, maaske i Forbindelse med Skurv paa Skudspidserne (H. Gram).

Ved Skelskør falder Æblerne af i Mængde uden synligt Angreb, naar de naar en Hasselnøds Størrelse. Dronning Louise, Cox's Pomona, Pigeon ildrød, Hawthornden, Jonathan, Bodil Neergaard og Bramleys Seedling holder bedst paa Frugterne (A. Feilberg).

Æblemeldug (*Podosphaera leucotricha*), der i Juni var ret ondartet paa Bismarck, spiller nu kun en ringe Rolle (A. Feilberg). Paa Bornholm er Meldug ret almindelig paa de unge Blade (H. Nielsen).

Æbleskurv (*Venturia inaequalis*) optræder almindeligt og til Tider ondartet og har foraarsaget betydeligt Bladaffald. Som særlig angrebne Sorter nævnes: Cox's Orange, Belle de Boskoop, Signe Tillisch, Bismarck, Pigeon, Graastener, Cox's Pomona og Astrakan (H. Gram, O. Hein, H. Nielsen, H. Øhlers).

Pæreskurv (*Venturia pirina*) optræder almindeligt, hvor der ikke sprøjtes (O. Hein) og især ondartet paa Beurré d'Amanlis og Bonne Louise (H. Øhlers).

Kærnefrugtskimmel (*Sclerotinia fructigena*) er alvorlig paa Bornholm, især paa Maglemer Stribling, Bismarck, Cox's Pomona, Dronning Louise og Säftaholm (H. R. Hansen, H. Nielsen).

Kræft (*Nectria galligena*) synes at være tiltaget paa ikke velplejede Træer, særlig Cox's Orange, Signe Tillisch og Nonnetitte, baade paa de ældre Grene — og navnlig paa de 1–2 aarige, hvor Skurv har banet Vej. (H. Gram).

Stenfrugtskimmel (*Sclerotinia cinerea*) er mange Steder ondartet paa Bornholm; det er ikke sjældent at se Træer med kun faa friske Grene (H. R. Hansen). Ved Rungsted, hvor Træerne passes med Afskærring af alle syge Grene, er den i stadig Aftagende (E. Erichsen).

Bladaffald paa Æbletræer viste sig pludseligt og meget stærkt med det varme, tørre Vejr først i Juli. Bladene blev gule og faldt af i saa stor Mængde, at Træerne kunde blive næsten bladløse. Almindeligt over hele Fyn (Th. Højer).

Frugtbuske. **Stikkelsbærdræberen** (*Sphaerotheca mors uvae*) optræder uensartet. Fra Vordingborg, Ærø og Nordsjælland meldes om ingen eller kun ringe Angreb, selv hvor der ikke er sprøjtet. Ved Studsgaard optræder den trods Sprøjtning og ved Skelskør er den meget ondartet, hvor der ikke er vintersprøjtet; men i en Have, der som sædvanlig er sprøjtet sidst i Marts, har Angrebet ikke vist sig (N. Hansen, A. Sandager, O. Pedersen, J. Nestén, A. Feilberg).

Om *Spurve* (*Passer domesticus* eller *P. montanus*) hedder det fra Tranbjerg, at de er en hel Landeplage: langs de levende Hegn i Nærheden af Byerne æder de alt, hvad der er af Byg og Hvede paa den nærmeste Halvager (Hartvig Larsen).

Rodfrugter. *Bedelus* (*Aphis papaveris*) har vist sig rundt omkring, men har ikke været af større Betydning, da de har holdt sig til enkelte Planter og saaledes har kunnet holdes nede ved Afknibning af de angrebne Skud.

Bedefluens Larve (*Pegomya hyoscyami*) har heller ikke i denne Maaned gjort større Skade. Kun fra Aalborgegnen omtales meget stærke Angreb i Runkelroer (I. Chr. Andersen-Lyngvad). I Rødbeder har der flere Steder været Angreb. Paa Statens plantepatologiske Forsøgsmark ved Lyngby har Sprøjtning med Nikotinsulfat med et Nikotinindhold af 0,2–2 pCt. dræbt de fleste af Larverne i Bladene (H. Øhlens).

Paa Ærø er der iagttaget en Del Gnav af *Snegle* (*Agriolimax agrestis*) i Runkelroer langs et Dige (Alb. Sandager).

Smælderlarver (*Agriotes lineatus*) har paa Møen overgnavet en Del Kaalroeplanter (Ebbe Stevns).

Jordlopper (*Phyllotreta*-Arter) og *Glimmerbøsser* (*Meligethes aeneus*) har saa at sige ikke vist sig hverken i Mark eller Have. Paa Mors blev et begyndende Angreb af sidstnævnte totalt afværget af en Storm i Maanedens sidste Dage (A. Stenbæk). Fra Ærø skrives der, at „Agerkaalen“, grundet paa Billernes Udebliven, i Aar giver en udmærket Frøsetning (Alb. Sandager). Paa Statens plantepatologiske Forsøgsmark ved Lyngby var der i Radiser og Ræddiker til Frøavl en Del Glimmerbøsser. Sprøjtning med Nikotinsulfat med 0,1 pCt. Nikotinindhold dræbte en Del af dem, og endnu flere døde efter Anvendelse af 0,2 pCt. Sprøjtning med samme Opløsningsstyrke dræbte de fleste af de minérende Jordloppelarver (*Phyllotreta nemorum*) (H. Øhlens).

I Radiser og Ræddiker var der samme Sted meget stærkt Angreb af *Kaalgalle-Snudebillens* Larve (*Ceuthorrhynchus sulcicollis*).

Kaalorme (*Pieris brassicae*) var i Midten af Maaneden paa Færde paa enkelte Blomkaalsplanter ved Lyngby.

Kaalfluens Larve (*Chortophila brassicae*) er i Kaalroemarkerne kommet usædvanlig sent frem og har tilsyneladende ikke gjort større Skade her. Ved nøjere Eftersyn viser dog en Del af de store, kraftige Planter sig angrebne; men paa Grund af de gode Vækstforhold har de reddet sig ved at skyde Siderødder. — Kaalen, særlig Blomkaal, er derimod paa sine Steder ret stærkt angrebet. Ved Jernved er ca. 25 pCt. af Blomkaalen gaaet væk. I et Gartneri i Aalborg er et Stykke tidlig Blomkaal (ca. 5000 Planter) meget stærkt angrebet; ca. 8 Dage efter Plantningen blev der sat Skiver paa, hvilket saaledes viste sig at være for sent (O. Hein).

Krusesyge, forårsaget af Larven af *Krusesyge-Galmyggen* (*Contarinia nasturtii*) er iagttaget flere Steder i Kaalroer og Kaal.

Gulerødder. *Krusesyge*, forårsaget af *Gulerods-Bladloppen* (*Trioza viridula*), optræder rundt omkring, flere Steder i ret betydelig Grad (Vejle, Tranbjerg, Aalborg, Aagaard). Fra Tranbjerg og Aalborg hedder det, at Planterne vokser fra Angrebet, „nu vi faar saa megen Regn“ (Hartvig Larsen). Ved Tranbjerg er Nantes Karotter meget mere medtaget end James; ved Lyngby er der ingen Forskel paa Angrebet hos de forskellige Sorter.

Gulerodsfluens Larve (*Psila rosae*) har været paa Færde i Gulerødder og Kruspersille i Haver (Oringe, Lyngby, Fyen, Jernved); om Angreb i Marken foreligger der derimod ingen Meddelelser. Ved Jernved ødelagde den i Maanedens Begyndelse fuldstændigt Nantes Karotter, dog kun i gamle Haver (P. Nygaard). Paa Fyen og ved Oringe er det ogsaa gaaet ud over Persille. Sidstnævnte Sted visnede Persilletoppen helt bort i den tørre, varme Tid, i det fugtige Vejr i Slutningen af Maaneden begyndte Planterne igen at skyde friske, grønne Blade, det samme var Tilfældet med Gulerødderne (Nantes og James), hvori Angrebet forøvrigt ikke var nær saa stærkt (N. Hansen).

Kartofler. Angreb af *Havetægen* (*Lygus pabulinus*) er iagttaget ved Hvidovre, Oringe, Viborg-Aalborgegnen og ved Jernved, ved Hegn o. lign. er Angrebene ofte ret stærke.

Bælglplanter. Larven af *Spidsmus-Snudebillen* (*Apion apricans*) optræder i Vejlbj og Egaa (Aarhusegnen) og ved Tystofte i stort Antal i Rødkløverhovederne. Førstnævnte Sted har man avlet Kløverfrø i adskillige Aar, men ikke tidligere iagttaget den; fra Tystofte skrives, at den synes mest udbredt i 2. Slet, hvori næsten ingen Blomsterhoveder er larvefri og der gennemgaaende findes 2–4 Larver i hvert Hoved (H. Bagge).

Frugttræer. Angreb af *Bladlus* (*Aphis pomi* og maaske *sorbi*) paa unge Æbletræer omtales fra Lyngby og Bornholm. Paa Blomme er iagttaget Angreb af *Hyalopterus pruni* ved Fredensborg. Men iøvrigt er *Bladlus* angreb i Aar af ringe Betydning som Følge af det kølige og fugtige Vejr.

Et betydeligt Angreb af *Æble-Snudebillen* (*Anthonomus pomorum*) paa tidlige Sommeræbletræer omtales fra Jernved i Maanedens Begyndelse (P. Nygaard).

Skade af *Æblevikleren* (*Carpocapsa pomonella*) er almindelig i Nærheden af Skelskør og faar paa Grund af den daarlige Frugtsætning en Del Betydning (A. Feilberg).

Ved Tystofte er en enkelt Æblesort (Rival) stærkt hjemsøgt af *Rønnebærmøllet* (*Argyresthia conjugella*), medens andre Sorter næsten intet har lidt (A. Feilberg).

Et ganske ødelæggende Angreb af *Blommemøllet* (*Argyresthia ephippiella*) er set i en Frugtplantage ved Fredensborg. Særlig Skyggemorel har taget megen Skade; mange Træer er næsten bladløse, om end de, efter at Larverne er gaaet i Jorden, har skudt lidt igen. Angrebet har staaet paa i adskillige Aar (A. Pedersen, O. Pedersen). Fra Sorø skrives, at Sødkeirsebær kun er lidt angrebet, flere Sorter Syltekirsebær stærkt, mest Frøheste der Markt, dernæst Skyggemorel og Ostheimer, medens Stevns næsten er gaaet fri (H. Gram).

I Københavns Omegn har *Æble-Marvmøllet* (*Blastodacna putripennella*) gjort ikke ringe Skade (C. Hansen, J. Østergaard). Det tilraades at afplukke og opbrænde de angrebne Skud (H. Gram).

Æble-Bladhvepsen (*Hoplocampa testudinea*) har ødelagt en Del Frugt ved Blangsted.

Frugtbuske. *Bladlus* (Aphidae) paa Ribs og Stikkelsbær omtales fra Jernved og Aalborg. *Ribs-Rod-lusen* (= *Ælmelusen*, *Schizoneura ulmi*) er truffet paa Ribs og Stikkelsbær i Vanløse (J. Østergaard).

Larver af *Stikkelsbærbladhvepsen* (*Nematus ribesii*) og *Stikkelsbærmaaleren* (*Abraxas grossulariata*) har afribbet Stikkelsbær og Ribs flere Steder. Fra Bornholm skrives, at Bariumklorid virker godt imod Angrebet (H. Nielsen).

Stikkelsbærmider (*Bryobia ribis*) har gjort Skade ved Aalborg, medens der fra Tystofte skrives, at de i Aar er uden Betydning. Sidstnævnte Sted har derimod *Solbærmiden* (*Eriophyes ribis*) været mere ondartet end sædvanligt (A. Fejlberg).

Sammesteds har ogsaa *Hindbærbillen* (*Byturus tomentosus*) været slem.

Ondartede Angreb af *Hasselmiden* (*Eriophyes avellanae*) omtales fra Sorø (H. Gram). »*Rødt Spind*« (*Tetranychus althaeae*) paa Vindruer i Hus er indsendt fra Humlebæk.

Urtehaven. *Snegle* (formodentlig *Agriolimax agrestis*) har ødelagt Jordbær ved Studsgaard (J. Nestén).

Løgflu (*Hylemyia antiqua*) har gjort større eller mindre Skade rundt omkring.

Om Skade af *Selleriminérflu* (*Acidia heraclei*) berettes der fra Hvidovre.

Paa **Prydplanter** o. a. er iagttaget: paa *Abies nordmanniana* *Bladlus* (*Chermes piceae*) (Holte); paa Rødgran *Bladlus* (*Chermes abietis*) (København); paa Almindelig Røn *Mideskurv* (*Eriophyes pyri*); paa Mahonia *Penselspindere* (*Orgyia antiqua*); paa Hyld *Bladlus* (*Aphis sambuci*); paa Eg *Bladlus* (*Phylloxera coccinea*), alvorligt Angreb ca. 30-aarigt Træ (Holte); paa Rose *Bladhvepse* (*Blennocampa pusilla* og *aethiops*, *Monophadnus bipunctatus*).

København, d. 6. August 1923.

Sofie Rostrup.

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Kulturplanter

fra

Statens plantepatologiske Forsøg.

CXXIV. Landbrugsafgrøder. August 1923.

Byggets Bladpletsyge har været temmelig udbredt navnlig i Forbindelse med Lejesæd, og er stedvis blevet saa ondartet, at Angrebet har kunnet forveksles med Stribesyge.

Meldrøjer forekommer i Aar langt almindeligere end sædvanligt, navnlig paa vaade og kalktrængende Jorder i Jylland, og baade i Rug og Byg. Da Meldrøjer som Droge er i ret høj Pris, vil større, frarensede Partier sikkert med Fordel kunne sælges til Medicinal-Grossisterne.

Sortskimmel og *Slimskimmel* har i det fugtige Vejrlig kunnet brede sig stærkt og gjort Hvede- og Rug-aksene henholdsvis sorte og røde.

Gulerodssvampen er iagttaget i talrige Frømarker paa en Række forskellige Sorter.

Sortbensyge er mindre fremtrædende end sædvanligt og der gøres derfor desværre mindre for at rense Kartoffelmarkerne for mistænkelige Individuer.

Kartoffelskimmelen har været længe om at brede sig, formentlig fordi Kartofflerne har fortsat deres Vækst, og Sprøjtningen er derfor nogle Steder kommet for tidligt paa de sildigere Sorter.

Kartoffelbrok er fundet i to Haver i Hammel.

LIV. Havebrugsafgrøder. August 1923.

Æbleskurv har bredt sig stærkt.

Kærnefrugtskimmel er iagttaget baade paa Æbler og Pærer.

Stikkelsbærræberen optræder mange Steder, men synes ingen Rolle at spille paa vintersprøjtede Buske.

Filtrust optræder almindeligt og stærkt paa Solbær paa Bornholm.

Hindbær-Stængelsyge er mange Steder alvorlig, især paa Marlborough, Fastolf og Harzjuwel; afbaarne Skud bør fjernes snarest.

Fløjlsplet er alvorlig i mange Tomathuse.

Gummiflød er meget ondartet i nogle Agurkhuse ved Odense.

Blømmetræerne er rundt omkring i Landet tæt besat med *Blommelus*.

Til Underretning for vore Medarbejdere tjener endvidere følgende Oversigt:

Der er for August Maaned 1923 indkommet 23 Beretninger, hvoraf 10 fra Jylland og 13 fra Øerne.

Korn. Ved *Oversvømmelserne* i det sydvestlige Jylland i Forbindelse med *Stormen* den 30. August er en Del Korn paa Roden ødelagt (A. Pedersen).

Byggets Stribesyg (*Pleospora graminea*) paa Prentice- og Guldbyg omtales fra Brønderslev, Ringsted og Skelskør; i et Parti solgt som Korsbyg fandtes ca. 8 % Stribesyg, men da det tidligere er forekommet, at Karlsbyg o. a. Sorter er solgt som Korsbyg, er der Grund til at antage, at der ogsaa her foreligger en Forveksling.

Byggets Bladpletsyg (*Pleospora teres*) har været ret almindelig og er navnlig blevet fremtrædende i Forbindelse med Lejesæd; Angrebet har stedvis været saa stærkt, at det har givet Anledning til Forveksling med Stribesyg.

Meldrøjer (*Claviceps purpurea*) viser sig i Aar langt hyppigere end sædvanligt, dels i Petkus- og Borrisrug (Brønderslev, Himmerland, Brædstrup, Birkebæk), dels i Juli-, Prentice- og Guldbyg; paa vandlidende og kalktrængende Jord ved Kjærsholm kunde der i Julibyg findes 4–5 Meldrøjer i hvert Aks, saa at 25 % af Kærnerne var ødelagt (J. Chr. Andersen-Lyngvad). Opmærksomheden henledes paa at Meldrøjer som Droge er i ret høj Pris og sikkert kan sælges til Medicinal-Grossisterne.

Hvedens Stinkbrand (*Tilletia caries*) findes i mange Hvedemarker paa Ringstedegnen, skønt det hævdes, at Saasæden har været afsvampet med Blaasten eller Formalin (O. Nielsen).

Rugens Stængelbrand (*Urocystis occulta*) omtales med enkelte svage Angreb fra Brønderslev- og Aalborg egnen.

Gulrust (*Puccinia glumarum*) er iagttaget paa Bladene af Panserhvede og særlig paa Avnerne af Brandaks; i et Sortsforsøg gaves følgende Karakterer for Rust (0 – ingen Rust, 5 – meget stærkt Angreb. Hartvig Larsen):

Trifolium 14	4	Alshvede	0
Panser	3	Standard	0
Wilhelmina	2	Tystofte Standhvede	0
Tystofte Smaalhvede	1		

Ogsaa i Hammelegnen er Panser- og Trifoliumhvede stærkere angrebet end Tystofte Smaalhvede (S. Nielsen).

Havrens Mørkpletsyg (*Septoria avenae*) omtales fra Herning, Kjellerup, Hadsten og Brøns, særlig i frodig Havre.

Fodsyg fandtes i Prøver af Rug fra Gabøl og Varde; i Havre fra Dronninglund, Brønderslev og Brøns fandtes Symptomer paa tidligere Angreb af Rodbrand, der paa tarvelig Jord er blevet forværret ved de bratte Vejromslag i Juli. Men navnlig i Hvede og Byg har Fodsyg været fremtrædende, under de samme Forhold som nævnes i Oversigten for Juli, ganske særlig Dyrkning af disse to Kornsorter i for hurtig Rækkefølge.

Sortskimmel (*Heterosporium*, *Cladosporium*, *Macrosporium* m. m.) og *Slimskimmel* (*Fusarium*) har i det fugtige Vejrlig været at finde i betydelig Grad paa Hvede- og Rugaksene.

Rodfrugter. *Mosaiksyg* ses paa Ringstedegnen i enkelte Marker med Barres og Eckendorfer, hvor disse dyrkes i Nærheden af Frømarker med Barres (O. Nielsen).

Bedeskim (*Peronospora Schachtii*) er iagttaget paa enkelte Planter ved Slangerup og Haslev.

Kaalbrok (*Plasmodiophora brassicae*) fandtes ved Lyngby i en Mark, hvor Korsblomstrede har været dyrket med faa Aars Mellemrum, og ved Slangerup paa Agersennep i Kaalroemarken.

Skulpesvamp (*Alternaria brassicae*) er fundet paa Turnips ved Hedehusene og paa Rosenkaal ved Roskilde.

Stormen den 30. August har pisket en Del Runkelroeblade i Stykker i Vestjylland; Kaalroebladene holder bedre (A. Pedersen).

Gulerodssvamp (*Phoma Rostrupi*) er iagttaget i talrige Frømarker; Champion, Stensballe (svagt Angreb ved Aarhus), James (svagt Angreb i Sjølund) og Nantes (60 % angrebne ved Søvind).

Kartofler. *Bladrullesyg* omtales fra Varde, Sorø, Haslev og Københavns Omegn, men som mindre ondartet, og væsentlig kun hvor der intet gøres for at forebygge Sygdommen. I Hvidovre fandtes dog et Parti Juli med 80 % syge Planter (C. Hansen) og paa Ringstedegnen forekommer betydelige Angreb, endogsaa hvor Læggekartoflerne er solgt som kontrollerede (O. Nielsen).

Mosaiksyg forekommer ret almindeligt, navnlig i de tidligere Sorter, der i Haver kan være smittede op til 50 %.

Sortbensyg (*Erwinia phytophthora*) er mindre fremtrædende end sædvanligt, og der gøres derfor desværre mindre for at rense Fremavlsmarkerne for mistænkelige Individer.

Kartoffelbrok (*Synchytrium endobioticum*) er fundet i to Haver i Hammel.

Kartoffelskim (*Phytophthora infestans*) har været længe om at brede sig, formentlig fordi Kartoflerne var sent paa Færde og har fortsat Væksten længe; hvor der er sprøjtet i Juli er Sprøjtningen derfor kommet vel tidligt, og senere har den været vanskelig paa Grund af Vejrliget. Paa de tidlige Sorter saas Angrebene fra sidst i Juli og havde i Slutningen af August mange Steder ødelagt Toppen; paa de sildige Sorter

begyndte Angrebene 5. – 10. August og er ved Maanedens Slutning nogle Steder stærke, andre Steder endnu sporadiske. Nogen geografisk Regelmæssighed i Angrebene Fordeling kan ikke ses af de indkomne 35 Meldinger. Ved Aabyhøj gav Sharpes Victor, der i Efteraaret blev dækket med skimlet Top, og hvor Læggekoldene derfor blev smittede, kun 20 % af normal Bestand (N. Gram); ved Lyngby er der ved Lægning af Magnum Bonum med Tørforraadnelse opnaaet halv Bestand. I Forsøg ved Lyngby var der sidst i August tydelige Udslag i de tidlige Sorter for Pudring, Bordeauxvædske, Kobbersodavædske og Nosperal, mens Udslaget i de sildige var mindre; Sprøjtning med Solomia har været uden Virkning (H. Øhlers).

Bladpletsyge (*Alternaria solani*) er iagttaget paa Up to date og Magnum Bonum i Aarhusegnen. Lignende Angreb, foraarsagede af *Cercospora concors* fandtes ved Aarhus, Kaløvig og Tylstrup paa tidlige Sorter.

Drueskimmel (*Botrytis cinerea*) er fundet paa Kartoffelblade ved Lyngby og Aabenraa.

Graaben (*Hypochnus solani*) omtales fremdeles som almindelig og Rodfiltsvampen paa Knoldene er begyndt at gøre sig bemærket.

Vindslid, der gør Smaablade broncefarvede, er iagttaget i nogle Tilfælde og har givet Anledning til Forveksling med Skimmel. Ved Stormen den 30. August blev mange Kartoffelmarker i Vestjylland stærkt svedne.

Frugttræer. Den stærke Storm sidst i Maaneden har rystet megen Frugt af Træerne og den nedfaldne Frugt er endnu saa lidt udviklet, at den kun har ringe Værdi.

Æblemeldug (*Podospaera leucotricha*) optræder ved Aabyhøj stærkt paa Cox's Pomona paa Espalier paa Sydmur, og er fremmet ved for hyppig Knibning af Sommerskuddene. Ved København er Bismarck, Cellini og Transparente blanché angrebne, men ikke saa stærkt som i Juli, før der sprøjtedes med Svovlkalk 1:33 (N. Gram, C. Hansen).

Æbleskurv (*Venturia inaequalis*) har – begunstiget af det stadigt fugtige Vejr – bredt sig stærkt. Fra København, Sorø, Fyn og Jylland meldes om ondartet Angreb ofte ledsaget af stærkt Bladaffald; som særlig angrebne Sorter nævnes fra ovennævnte Steder Signe Tillisch, Cox's Orange, Bismarck, Graastener, Nonnetit Bastard, Charlamowsky, Manks Codlin; ved Sorø angribes væsentligt kun Bladene (C. Hansen, H. Gram, Th. Højer, N. Gram). Ved Tystofte er Angrebet stærkt paa Cellini og Bismarck, betydeligt paa Hawthornden, Springgrove og Charlamowsky, medens Dronning Louise, Cox's Orange, Cox's Pomona, Pigeon ildrød og Bodil Neergaard er praktisk talt fri for Angreb (A. Feilberg). Paa Blangsted har Sommersprøjtning med Svovlkalk 1:40 virket udmærket mod Skurven, men nogle Sorter har taget Skade af Sprøjtningen, saaledes især Casseler Reinette.

Pæreskurv (*Venturia pirina*) er betydelig ved Jernved (P. Nygaard).

Kærnefrugtskimmel (*Sclerotinia fructigena*) har ved Aabyhøj faaet mange Frugter af Frogmore prolific til at raadne. Ved Lyngby er den fundet paa nedfaldne Sommerpærer og Beurré Hardy (N. Gram, H. Øhlers). *Gloeosporium album* er fundet paa nedfaldne Cox's Pomona fra Rudkøbing.

Stenfrugtskimmel (*Sclerotinia cinerea*) optræder ved Sorø paa Qullin's Reine Claude, forskellige Myrobalaner og andre Blommer, som paa Grund af det vedholdende fugtige Vejr er revnede (H. Gram). I Sydfyn er der noget Angreb paa Surkirsebær.

Ved Aarhus er der stærkt **Bladaffald** paa Cox's Orange som i Fjor kastede 80 % af Frugterne i Storm og derfor voksede længe, medens andre Træer, der bar rigt og næsten ingen Tilvækst havde sidste Aar, nu i Aar er løvrige og i god Vækst (Kay Petersen).

Frugtbuske. **Stikkelsbærdræberen** (*Sphaerotheca mors uvae*) optræder mange Steder, især paa grønne umodne Skudspidser, ogsaa paa Buske, som før ikke har været angrebne, og hvor Bærrene er helt sunde. Genemgaaende spiller Angrebet ingen Rolle paa vintersprøjtede Buske. Ved Sorø er Achilles og Whinham's Industri mindst angrebne (H. Gram, P. Nygaard, A. Feilberg, N. Hansen, H. Øhlers). Det maa sikkert tilraades snarest at afklippe de angrebne og umodne Skudspidser, da Knopperne paa Skuddets tilbageblevne Del derved vil udvikle sig bedre, uden at man vist behøver at frygte for, at de bryder til nye Skud nu i Eftersommeren (H. Gram).

Ribs-Skivesvamp (*Gloeosporium ribis*) faar ved Horsens og Odense Bladene til at falde af. *Gloeosporium curvatum* foraarsager Bladaffald paa Ribs ved Rudkøbing.

Filtrust (*Cronartium ribicola*) optræder mange Steder paa Bornholm stærkt paa Solbær og synes at komme lige saa tidligt i Nærheden af Kysterne som inde i Nærheden af Plantagerne med Weymouthsfyr. Den er ogsaa iagttaget paa hvid Ribs (H. Nielsen).

Bladrandsyge paa Ribs optræder „gaadefuld“ spredt imellem sunde Buske i mange Haver ved Sorø, trods det fugtige Vejr (H. Gram).

En **Slimskimmel** (*Fusarium salicis*) har angrebet Hindbærstængler ved Kolding.

Hindbær-Stængelsyge (*Didymella applanata*) optræder alvorligt ved København, Kvistgaard, Sorø, Odense, Aarhus; Marlborough, Fastolf og Harzjuwel er stærkt angrebne, i mindre Grad Fajstrup, Superlativ og Askar. Det maa sikkert tilraades snarest at fjerne de afbaarne Skud og at tynde stærkt ud i de nye, hvis der er for mange sunde, efter at de syge er fjernede (C. Hansen, H. Gram, N. Gram).

Køkkenurter. **Bladpletsyge** (*Mycosphaerella fragariae*) har optraadt stærkt paa Jordbærdronningen ved Jernved (P. Nygaard).

Drueskimmel (*Botrytis* sp.) er flere Steder alvorlig paa Jordbær. Samme Svamp findes paa flere andre Afgrøder, f. Eks. Voksbønner, Agurker, Salat og Rhabarber.

Storknoldet Bægersvamp (*Sclerotinia sclerotiorum*) er flere Steder betydelig — ondartet paa Melon, Agurk, Salat og Solsikke. I Lyngby meget alvorlig paa Voksbonner, mindre slem paa Snitte-, Perle- og Prinsessebønner.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*) har sidst i Maanedén vist sig paa Tomater paa Friland ved Sorø og Lyngby.

Ascochyte (*Ascochyta lycopersici*) har optraadt ondartet paa Friland i Salling og i Hus ved Odense.

Streptobakteriose (*Bacillus lathyri*) har optraadt i Hus paa Kondine Red ved Odense.

Fløjlsplet (*Cladosporium fulvum*) optræder meget alvorligt i mange Tomathuse.

Ved Glostrup fik ca. 25 pCt. af Tomatfrugterne i Hus *smaa Revner*, som er tørre og brune, men ikke fremviser noget Raad, de findes mest paa Stilkhalvdelen af Frugten og er samlede mere eller mindre ringformede med Stilken som Centrum; Aarsagen kunde ikke paavises.

Frilandsagurkerne vokser ikke godt. Ved Lyngby er Bladene paa Dansk Asie og Russisk Drue stærkt angrebne af *Sporidesmium macosum* var. *pluriseptatum*, der foraarsager Pletter, som meget minder om Rudeplet. Sprøjtning med Bordeaux- eller Burgundervædske, Svovlkalk eller Nospéral, synes ikke at hæmme Angrebet.

Gummiflod (*Cladosporium cucumerinum*) er særdeles ondartet paa Agurker i Hus ved Odense.

Bønnesyge (*Glomerella Lindemuthiana*) er ved Sorø alvorlig paa Bælgen af Flageolet-Voks og Daddel-Voks. Ved Lyngby er der paa disse Sorter stærkt Angreb paa Stængler og Blade, mindre paa Bælgene; paa samme Maade optræder den paa Snittebønner ved Sorø (H. Gram, H. Øhlers).

Kaalens Bladpletsyge (*Mycosphaerella brassicicola*) angriber ved Odense forskellige Hvid- og Spidskaalssorter, især Winningstædter, men da kun de ydre Blade er angrebne, synes den ikke at skulle faa nogen Betydning for Hovedernes Kvalitet.

Selleri-Bladpletsyge (*Septoria apii*) optræder ret stærkt ved Lyngby og paa Fyn.

Løgskimmelen (*Peronospora Schleideni*) har angrebet gule og røde Løg ved Lyngby, men først efter at Væksten var afsluttet.

Ramularia rhei har foraarsaget Bladpletter paa Rhabarber ved Lyngby.

Hvidrust (*Cystopus candidus*) optræder ret udbredt paa Peberrod ved Beldringe.

Ramularia armoraciae angriber Bladene paa Peberrod stærkt ved Lyngby.

Andre Planter. Nogle Syrener ved Holte saa ud til at være angrebne af *Syrenbakteriose*.

Hvidtjørn-Meldug (*Podosphaera oxyacanthae*) angriber ved Hvidovre mange Tjørnehække, nogle Steder ondartet: Sprøjtning sidst i Juli med Svovlkalk 1:33 har hjulpet.

Lønnens Meldug (*Uncinula aceris*) angriber Naurhække ved Hvidovre.

Rosenmeldug (*Sphaerotheca pannosa*) har vist sig meget ondartet paa Erna Teschendorff ved Hvidovre.

Rosens Straaleplet (*Actinonema rosae*) har vist sig paa Gruss an Teplitz ved Kastrup.

Aspeskurv (*Venturia tremulae*) er iagttaget paa Falster paa Graapoppel.

Lyngby, d. 6. September 1923.

Ernst Gram.

Korn. *Blærefodder* (Thrips) har i nogle Egne (Skanderborg, Hammelegnen, Abed) været talrigt paa Færde i Havreaksene, hvorimod der ved Lyngby har været usædvanlig faa i Aar.

Ved Tranbjerg optraadte *Kornlusen* (*Macrosiphum granarium*) meget talrig paa Byg saadet sidst i Maj (Hartvig Larsen).

Fra Abed skrives der, at *Hvedemyglarver* (*Contarinia tritici*) har vist sig ret uens i forskellige Hvedesorter, idet visse Sorter — ogsaa bortset fra lidt forskellig Skridningstid — er angrebet i forskellig Grad (H. A. B. Vestergaard).

Spurve (*Passer domesticus* eller *P. montanus*) har ved Allingaibro optraadt i store Mængder i Byg; i et Sortsforsøg blev Guldbyg stærkt angrebet; medens Prenticebyg gik saa godt som fri (Will. Christensen).

Rodfrugter. Angreb af *Bedelus* (*Aphis papaveris*) har heller ikke i denne Maaned været af større Betydning og har kunnet bekæmpes dels ved Afknibning, dels ved Vask med Tobaksekstraktopløsning (H. P. Christiansen). Fra Aarhus skrives der, at nogle Marker er helt fri, medens andre er svagt eller betydeligt — intet Steds dog ondartet angrebet. Sprøjtning blev paabegyndt, men man hørte op hermed i det kolde, regnfulde Vejr (H. P. Hansen). Ved Lyngby var der ret faa Lus paa Runkelroefrøplanter og Hestebønner, hvorimod der var temmelig mange i 1. Aars Roer.

Kaalmøllarver (*Plutella cruciferarum*) har enkelte Steder paa Bornholm gnavet af og afribbet Bladene af Kaalroer og Turnips (H. Nielsen).

Kaalfluelarver (*Chorthophila brassicae*) gør ved Herning stor Skade i Kaalroe og Turnipsmarkerne paa de sandede Jorder i forholdsvis ny Kultur (A. Binderup).

Gulerods-Krusesyge, foraarsaget af *Gulerods-Bladloppen* (*Trioza viridula*) iagttoges i Ørsted ved Vejle; det angrebne Stykke var kun lille — nogle faa Rækker i Marken — men alle Planter var her stærkt angrebet (N. C. Nielsen).

Frugttræer. *Bladlus* (*Aphis pomi*), der i den sidste Del af Juli sammen med *Aphis sorbi* optraadte rundt omkring paa Æbletræer, omtales i denne Maaned fra Lyngby (ondartet Angreb) og Aarhus. Sidstnævnte Sted bredte den sig i Maanedens sidste Uge stærkt paa de unge Skud (Kay Petersen). Blommetræerne er rundt omkring tæt besat med *Blommelus* (*Hyalopterus pruni*). Ved Aarhus søger man at bekæmpe Angrebet ved Indstudsning af Skuddene (Kay Petersen).

Larven af *Frugttræ-Bladhvepsen* (*Eriocampoides limacina*) har i Hvidovre begyndt at skelettere Kirsebærtræernes Blade (C. Hansen).

I en Have i Sorø er Alm. rød Pigeon og Pederstrup Reinette ret slemt angrebet af »*Rødt Spind*» (*Paratetranychus pilosus*), men ikke de andre Sorter, som de staar imellem (Hans Gram).

Frugtbuſke. I Hvidovre er der iagttaget et ondartet Angreb af *Bladlus* (Aphider) paa Ribs, hvis Bær er fuldstændig sorte af Lusenes Afsondring og Branddug. Sprøjtning med Nikotinopløsning har virket gavnligt. Forøvrigt er Lusene spredt over et stort Areal i Hvidovre (C. Hansen).

Ved Lyngby begynder nu de ny Knopper paa de *mideangrebne* Solbærbuske at svulme (H. Øhlers).

Ved Sorø ses *Snegle* (*Agriolimax agrestis*) højt oppe paa Hindbærstænglerne (Hans Gram).

Ved Oringe var *Stærerne* (*Sturnus vulgaris*) begyndt at tage for sig af Ribsene, men hørte op hermed efter nogle Dages Forløb og gjorde kun ubetydelig Skade. Fra Aabyhøj meddeles, at man der og andre Steder straks efter Løvfald maa indspinde Ribsbuskene, da *Spurvene* (*Passer domesticus*) ellers ødelægger dem (Niels Gram).

Urtehaven. *Jordbærnmider* (*Tarsonemus fragariae*) omtales fra Hjørring og Frederiksværk. Ved Hjørring og forøvrigt mange andre Steder har Deutsch Evern vist sig særlig modtagelig (Niels Gram).

I Holte Planteskole har *Oldenborrelarver* (*Melolontha vulgaris*) ødelagt en Del Jordbærplanter (Oluf Pedersen).

Bladlus (Aphider) er ved Lyngby iagttaget paa Snittebønner, Tomater, Gulerødder, Pastinakker og Kartofler (H. Øhlers).

Oldenborrelarver (*Melolontha vulgaris*) har ved Holte taget ca. Halvdelen af Planterne i et Blomkaalsstykke, selv fuldvoksne Planter har de ødelagt; Rosenkaal gaar de derimod udenom (Oluf Pedersen).

Knoporme (*Agrotis segetum*) har i Juli–August været paa Færde i flere Afgrøder i Aarhusegnen. Midt i Juli havde de overgnavet ca. 40 pCt. af Porrerne. Fra Begyndelsen af Juli blev i Aabyhøj Kartofler (Sharpes Victor) stærkt gnavet. Ved Tranbjerg var i August ca. 50 pCt. af Blomkaalsplanterne i et mindre Torvegartneri ødelagt (Niels Gram).

Kaalfluellarven (*Chortophila brassicae*) er i Aarhusegnen, hvor der i Juli var stærke Angreb i Blomkaal og Radiser, ogsaa i denne Maaned iagttaget i Blomkaal.

Larven af *Gulerødsfluen* (*Psila rosae*) har i en Villahave i Rungsted fuldstændig ødelagt et stort Bed Sommergulerødder, medens Vintergulerødderne foreløbig synes at være fri for Angreb. Der har været strøet Naf-talin paa Bedet, men næppe tilstrækkeligt (E. Erichsen). Ved Oringe staar den i Juliberetningen omtalte angrebne Kruspersille nu igen helt frisk grøn (N. Hansen).

Larven af *Selleri-Minérfluen* (*Acidia heraclei*) har i Hvidovre fortsat sit Angreb i Selleribladene. Fra Randers klages der ogsaa over Larve-Minéringen.

Ager-Sneglen (*Agriolimax agrestis*) omtales fra Aarhus og Sorø. Det førstnævnte Sted var Blomkaal, udplantet sidst i Juli, i Slutningen af August næsten afløst af Sneglene (Kay Petersen). I Haver i Sorø har de ødelagt en Mængde forskellige Køkkenurter saa vel paa Friland som i Bænke: Bønner, Salat, Spinat, Bladbede, Blomkaalshoveder m. fl. (Hans Gram).

Harer (*Lepus europaeus*) er, dog kun i mindre Antal, paa Færde i Gulerødderne ved Oringe; de kradser dem løse, haler dem op og fortærer dem eller de afgnaver dem, hvor de sidder for godt fast, et Stykke ned i Jorden; Toppen bider de af uden at æde den (N. Hansen).

Over *Muldvarpe* (*Talpa europaea*) klages der fra Aarhus og Jernved. Sidstnævnte Sted er de særlig talrigt paa Færde og ødelægger som Følge af at de, grundet paa det fugtige Vejr, færdes særlig højt oppe, Rødderne af en Mængde forskellige Planter (P. Nygaard). Ved Aarhus er det gaaet ud over Agurkerne (Kay Petersen).

Paa **Prydplanter** og andre Planter er iagttaget: paa Georginer *Ørentviste* (*Forficula auricularia*), paa *Chrysanthemum Tæger* (Capsider), paa Fuchsia »*Udlus*» (*Pseudococcus* sp.), paa Rødgran *Bladlus* (*Lachnus* sp.), paa Rosa canina *Oldenborrelarver* (*Melolontha vulgaris*), paa forskellige Sorter Roser *Rosen-skudboreren* (*Monophadnus bipunctatus*), paa Skovfyr *Viklerlarver* (*Tortrix buoliana*).

København, d. 4. September 1923.

Sofie Rostrup.

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Kulturplanter

fra

Statens plantepatologiske Forsøg.

CXXV. Landbrugsafgrøder. September 1923.

Kaalbrok er fundet dels paa Kaalroer og Turnips, dyrket efter Turnips til Frø, dels paa Hovedkaal, der formodes at være smittet fra Saabedet.

Almindelig Kartoffelskurv, kendelig paa de brune, mere eller mindre sprukne og skællede Skurvpletter, omtales bl. a. fra nykalket Jord. Tillige er der fundet Kartoffler med *Pulverskurv*, kendelig paa en Brømme af Hudfrynser omkring de mørkebrune, megede Saar.

Kartoffelbrok er, foruden ved Hammel, fundet i Haver ved Varde; det er sidstnævnte Sted konstateret, at Sygdommen er indslæbt fra den ene Have til den anden med Læggeknoldene.

Kartoffelskimmelen har angrebet Knoldene af de tidligere Sorter og navnlig af Æggeblomme.

LV. Havebrugsafgrøder. September 1923.

Tørre Bladrande paa Ribsbuskene er forskellige Steder iagttaget og har vist sig at forsvinde helt eller i det væsentlige ved Anvendelse af Ajle eller Latrin; Mangansulfat, Svovlsur Kali og 37 pCt. Kaligødning har derimod ikke været virksomme.

Kartoffelskimmel paa Tomater har ødelagt talrige Frugter, men er med Held bekæmpet ved Sprøjtning med Bordeauxvædske.

Selleri-Bladpletsyge er almindelig i Haverne, hvor der ikke er sprøjtet med Bordeauxvædske.

Snegle har Maaneden igennem optraadt i stor Mængde og gnavet af alle mulige Køkkenurter og Prydplanter; de æder ogsaa nedfalden Frugt, hvis denne faar Lov til at ligge Natten over.

Til Underretning for vore Medarbejdere tjener endvidere følgende Oversigt:

Der er for September Maaned indkommet 8 Beretninger, hvoraf 2 fra Jylland og 6 fra Øerne.

Rodfrugter. Paa en Gaard ved Taastrup forekom et stærkt Angreb af *Revner* med paafølgende *Forraadnelse* paa Bangholm Kaalroer (M. Greve).

Kaalbrok (*Plasmodiophora brassicae*) har angrebet næsten alle Kaalroer og Turnips i en Mark ved Juellinge, hvor der forud (2 Aar i Træk?) er dyrket Turnipsfrø, uden at der dog blev bemærket Kaalbrok; Smitte med Frø eller Gødning i indeværende Aar synes udelukket (H. Gejl Hansen). I Herskind ved Skovby iagttoges Kaalbrok midt i August paa forskellige Sorter Hovedkaal udplantede i Spring i Roemarkerne; Planterne formodes at være smittede fra Saabedet (N. Gram).

Skulpesvamp (*Alternaria brassicae*) har ved Glostrup sidst i August angrebet Blomkaalsfrø meget kraftigt (Laur. Jensen).

Kartofler. *Pulverskurv* (*Spongospora subterranea*) er indsendt fra Kjellerup.

Almindelig Skurv (*Actinomyces scabies*) omtales fra Rungsted paa tidlige Kartofler fra nykalket Jord, fra Skelskør paa Magnum Bonum paa Lerjord og fra Hvidovre, hvor 60 pCt. af Juli dyrket paa Sandjord var skurvede (E. Eriksen, J. P. Kristensen, C. Hansen).

Kartoffelbrok (*Synchytrium endobioticum*) viser sig at have forekommet i flere Aar i et Par Haver ved Varde; Webb's er stærkt angrebet, Blaa Diamant og Up to date mindre. Sygdommens Indslæbning fra den ene Have til den anden med Læggekoldene er konstateret (A. Pedersen).

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*) viste sig paa Up to date og Richters Imperator ved Brønderslev de sidste Dage af August og blev i Løbet af 14 Dage almindelig, saa at de sprøjtede Planter stod tydeligt sunde overfor de usprøjtede; World Wonder var mest angrebet, derefter Æggeblomme, Up to date, Richters Imperator, Industri (noget angrebet) og Brønderslev (kun ganske svagt angrebet) (V. Kristensen). Ved Aarhus er Vægten af de tidligere Sorter ikke synderligt nedsat, men der er paa Grund af Regnen mange smittede Knolde af Æggeblomme, Webb's og i mindre Grad af Juli; paa Main crop iagttoges Angreb 8. Septbr., og 30. Septbr. var 80 pCt. af Løvet visnet (Kay Petersen). Ogsaa omkring København er Knoldene af Juli og særlig af Webb's angrebne. Ved Sorø er ca. 25 pCt. af Knoldene syge af Vallø Askebladet, Guernsey Askebladet, Webb's, Hammer-smith og Sharpes Victor, 75 pCt. af Æggeblomme, men kun enkelte af Magnum Bonum (H. Gram).

Frugttræer. *Æbleskurv* (*Venturia inaequalis*). Til Augustoversigten kan føjes betydelige Angreb paa Frogmore prolific (Aarhus), svagere Angreb paa Cox's Orange (Tystofte) og ubetydelige Angreb paa Belle de Boskoop (Tystofte).

Kærnefrugtskimmel (*Sclerotinia fructigena*) ødelagde ved Lyngby mindst 60 pCt. af Graapærerne og fortsætter yderligere Angrebet i Lagerrummet (H. Øhlens).

Frugtbuske. *Tørre Bladrande* paa Ribsbuske er paa Blangstedgaard langt mere fremtrædende, hvor Buskene har faaet 37 pCt. Kaligødning, end hvor de har faaet samme Kalimængde i Ajle (H. Øhlens). Ved Sorø er Symptomet hævet ved Tilførsel af Latrin. Ved Lyngby har 37 pCt. Kaligødning, Svovlsur Kali og Mangan-sulfat ikke givet noget Udslag; naar Symptomet i et tysk Forsøg er hævet efter Gødskning med Svovlsur Kali, maa altsaa andre Faktorer have spillet ind.

Hindbær-Stængelsyge (*Didymella applanata*) angriber paa Blangstedgaard Paragon, Non plus ultra og Fastollf stærkt, mens Superlativ og Asker, der vokser svagere, er ret modstandsdygtige; Faistrup angribes ikke (T. Bacher).

Køkkenurter. **Kartoffelskimmel** (*Phytophthora infestans*) har ved Aarhus angrebet 25 pCt. af Tomatfrugterne; ogsaa fra Terndrup og Københavnseggen omtales Angrebet og ved Sorø ses dette tillige paa Bladene; ved Lyngby er der overordentlig godt Udslag for Sprøjtning med Bordeauxvædske (Kay Petersen, C. Hansen, H. Øhlens).

Ascochyta lycopersici har ved Aarhus angrebet 25 pCt. af Frilandstomaterne; ogsaa ved Lyngby saas betydelige Angreb.

Selleri-Bladpletsyge (*Septoria apii*) optræder i talrige Haver omkring København stærkt—ondartet, men kun svagt hvor der er sprøjtet med Bordeauxvædske; paa Blangstedgaard angribes Blegselleri mere end Knoldselleri (C. Hansen, H. Øhlens).

Storknoldet Bagersvamp (*Sclerotinia sclerotiorum*) ses paa Amager Hvidkaal, Gulerødder og Tomater samt Solsikker.

Drueskimmel (*Botrytis cinerea*) trives godt i det fugtige Vejr og er bl. a. iagttaget paa Agurker og Græskar samt Lupiner, Solsikker og unge Hortensier.

Lyngby, d. 6. Oktober 1923.

Ernst Gram.

Rodfrugter. Fra Vejle meddeltes d. 10. Septbr., at der for en Maanedstid siden i en Turnipsmark i Filsskov ved Sdr. Omme var et heftigt Angreb af *Bladribbe-Snudebillens* Larve (*Ceuthorrhynchus quadridens*). Det samme var Tilfældet paa denne Ejendom i 1922. Dette Angreb er i høj Grad generende for Afgrøden, da 2-4 Blade paa hver Plante gulner og visner (Johs. Albrechtsen).

Enkelte Steder i Brønderslevvegnen var der i Midten af Maaneden ret ondartede Angreb i Kaalroer af *Kaalfluens* Larve (*Chorthophila brassicae*) (V. Kristensen).

Bælgplanter. Ved Lyngby var *Bladrandbiller* (*Sitona lineata*) slemme ved Kløveren (H. Øhlers). I Aarhusegnen er der paa en Hvidkløvermark, der i Sommer gav Frø, iagttaget en Del Gnav af en *Kløver-Spidsmussnudebille* (sandsynligvis *Apion apricans*). „Angrebet – smaa, runde Huller i Bladene – begyndte, lige efter at Hvidkløveren var høstet og lagt paa Hæsjer, og var stærkest i Omegnen af hver Hæsj og især i den østlige Side (Læsiden). For 10 Dage siden (^{11/9}) blev Frøet kørt hjem, og Angrebet er nu (^{21/9}) i Aftagende. Et mindre Areal ved Siden af har ikke givet Frø, her har der ikke været Angreb“ (H. P. Hansen).

Frugttræer. *Bladlus* (*Aphis pomi*), der i August plagede Æbletræerne, særlig Mølleskov, i Freilev Frugtplantage, fandtes endnu i denne Maaned. Der var med god Virkning sprøjtet med 3-4 pCt. Kogesprit med Sæbetilsætning, „men“, tilføjes der, „Behandlingen maa gentages hver Uge“ (Sass-Nielsen). Ved Lyngby har *Bladlusene* ligeledes holdt sig Maaneden ud paa nogle unge Æbletræer; Grenene er nu tæt besat med Æg.

»*Rødt Spind*« (*Paratetranychus pilosus*), der i 1923 ikke har optraadt saa ondartet som i 1922, iagttoges endnu ved Maanedens Slutning paa Æbletræer ved Holbæk (H. Øhlers).

Frugtbuske. Ved Tystofte var *Gedehamse* (*Vespa* sp.) paa Færde i Mængde paa Reine Claude Blommer, der paa Grund af det fugtige Vejr er tilbøjelige til at revne (A. Feilberg).

Fra Hvidovre meddeles, at *Midknopperne* nu tydelig ses paa Solbærbuske. Angrebet, der dog ikke er saa ondartet som i 1921, viser sig i Haver, der hidtil har været fri. Det bemærkes, at *Solbærmiden* (*Eriophyes ribis*) endnu ikke har vist sig i Haver, hvor der er gennemført rationel Sprøjtning, særlig hvor der sprøjtes med Svovlkalk før Løvspring (C. Hansen).

Ved Aarhus æder *Solsorten* (*Turdus merula*) alle Brombærrene, efterhaanden som de modnes (Kay Petersen).

Urtehaven. Ved Aarhus og Lyngby er der lidt Angreb i Jordbær af *Oldenborrelarver* (*Melolontha vulgaris*).

Kaalorme (*Pieris brassicae*) har vist sig enkelte Steder paa Kaal.

Ved Lyngby fandtes der ved Optagningen af Løg mange store Larver, enkelte Pupper og enkelte uklækkede Æg af *Løgfluens* (*Hylemyia antiqua*) (H. Øhlers).

Snegle (*Agriolimax agrestis*) har Maaneden igennem optraadt i stor Mængde og gnavet af en Mængde forskellige Planter (Lyngby, Rungsted, Sorø, Tystofte, Aarhus). Det er gaaet ud over alle mulige Køkkenurter og Prydplanter; de kryber endogsaa 1-1½ m op paa Planterne og skeletterer Bladene; ogsaa nedfalden Frugt ødelægger de, hvis den faar Lov til at ligge en Nat over. Fra Sorø og Rungsted skrives der, at man aldrig tidligere har set lignende Snegleangreb. Fra Tystofte derimod hedder det, at Angrebet paa Grund af den overordentlige frodige Vækst ikke spiller nogen Rolle, selv om Sneglene optræder i Mængde paa saa at sige alle Haveplanter (A. Feilberg).

Ved Aarhus er der iagttaget stærkt Angreb af *Rødormen* (*Cossus ligniperda*) i Lancetbladet Pil: ethvert Træ, der er mere end armtykt, er gennemminéret (Kay Petersen).

København, d. 5. Oktober 1923.

Sofie Røstrup.

N. T. Krøyers Bogtrykkeri.
Sorgenfrivej 21, Lyngby.

Maanedlige Oversigter

over

Sygdomme hos Kulturplanter

fra

Statens plantepatologiske Forsøg.

CXXVI. Landbrugsafgrøder. Oktober 1923.

Angrebene af *Bedeskimmel*, *Mosaiksyge* og *Krongalle* i Runkelroer og Sukkerroer har været ubetydelige. *Pulverskurv* er fundet flere Steder i Jylland, bl. a. i en Kolonihave ved Aalborg, hvor Angrebet blev antaget for *Kartoffelbrok*, der hidtil kun er fundet ved Varde og Hammel. Kartofler, der paa Grund af blomkaalsagtige Udvækster mistænkes for at lide af denne Sygdom, bedes indsendt til Undersøgelse til Landbrugsministeriets Tilsyn med smitsomme Plantesygdomme, Bülowssvej 13, København.

Skønt *Kartoffelskimmelen* kom sent, synes Sprøjtningforsøgene at have givet godt Udbytte; ved Brønderslev varierer saaledes Merudbyttet fra 24 til 33 pCt.

LVI. Havebrugsafgrøder. Oktober 1923.

Kaalbrok er fundet paa Blomkaal, hvor Smitten er sket med 5 Aar gammel Kompost med Kaalstokke, samt paa Hvidkaal.

Løgskimmel forekommer paa Skallerne ved Optagningen og kan brede sig under Tørringen.

Kaalens Bladpletsyge har ødelagt Yderbladene af Hvidkaal paa en Mark ved Jægerspris.

Til Underretning for vore Medarbejdere tjener endvidere følgende Oversigt:

Der er for Oktober Maaned indkommet 9 Beretninger, hvoraf 3 fra Jylland og 6 fra Øerne.

Rodfrugter. *Bedeskimmel* (*Peronospora Schachtii*) og *Mosaiksyge* iagttoges i flere Barresmarker fordelt over hele Landet, men Angrebene var væsentligt ubetydelige (H. P. Christiansen).

Kaalbrok (*Plasmodiophora brassicae*) er i Brønderslevvegnen i Aftagende, idet der merges systematisk; paa de usunde Jorder træffes nogle Angreb paa Olsgaard V, Pajbjerg V, Fynsk Bortfelder m. fl., men her bruges iøvrigt de modstandsdygtige Sorter en Del (V. Kristensen).

Krongalle (*Bacterium tumefaciens*) er iagttaget paa Sukkerroer ved Herfølge og paa Runkelroer ved Lyngby.

Kartofler. *Pulverskurv* (*Spongospora subterranea*) er fundet ved Galten, Brønderslev (Up to date i Kolonihave), samt ved Aalborg (Fürstenkrone i Kolonihave), hvor Tilfældet fejlagtigt blev antaget for at være *Kartoffelbrok*.

Vaad Forraadnelse af Knoldene er bl. a. iagttaget paa Webb's ved Aarhus og King Edward ved Lyngby. Stærk Fugtighed og sammenklasket Lerjord har fremmet Angrebet (Kay Petersen, H. Øhlers).

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*) har ved Brønderslev været 14 Dage „forsinket“, men næsten overalt var Angrebet stærkt; 8 Sprøjtningforsøg giver et Merudbytte varierende fra 24 til 33 pCt. (V. Kristensen). Ved Oringe, hvor Angrebet saas 2. September paa sildige Sorter er kun faa af Knoldene syge, skønt der ikke er sprøjtet (N. Hansen). I to Haver ved Aarhus er henholdsvis 75 og 90 pCt. af Knoldene af Æggeblomme syge; af Webb's er 5 pCt. syge (Kay Petersen).

Frugttræer. Paa Grund af Regnen er alle Frugterne af Frogmore prolific revnede paa Kryds og tværs (Kay Petersen).

Kraft (*Nectria galligena*) er iagttaget paa Skovfogedæble ved Aarhus; ved Lyngby fandtes Angrebet paa Frugten (*Fusarium Wilkommii*) paa Tongrøspære.

Køkkenurter. *Kartoffelskimmel* (*Phytophthora infestans*) har ved Tystofte angrebet ca. Halvdelen af Tomatfrugterne (A. Feilberg). Ved Aarhus har Vejrlig og Sygdomme i Forening helt ødelagt Udbyttet (Kay Petersen).

Kaalbrok (*Plasmodiophora brassicae*) har ved Aarhus angrebet Stor dansk Blomkaal i lettere Grad; Blomkaal er ubetinget den mindst haardføre Kaalsort; den paagældende Jord havde faaet brændt Kalk og 5 Aar gammel Kompost, hvori lidt Kaalbrok fra Kaalstokke (Kay Petersen). Angreb paa Hvidkaal er fundet ved Frederikssund, samt ved Aarhus paa Sorten Enkhuizen, hvor 20 pCt. af Hovederne var mislykkede (Kay Petersen).

Løgskimmel (*Peronospora Schleideni*) saas ved Optagningen paa 2 pCt. af Skallerne; under Tørringen fandtes indtil 10 pCt. (Kay Petersen).

Kruspersille var ved Tystofte saa stærkt angrebet af samme Svamp, som foraarsager *Selleri-Bladpletsyge* (*Cercospora apii*), at kun en lille Del kunde bruges (A. Feilberg).

Kaalens Bladpletsyge (*Mycosphaerella brassicicola*) har angrebet en Hvidkaalsmark ved Jægerspris.

Andre Planter. 25 Buske af storfrugtet og vild Hassel, der havde faaet Frost i Blomstringstiden, viser sig alle at være golde (Kay Petersen).

Pyramidepopler ved Glostrup Strand og ved Lyngby har været angrebne af *Marssonina* sp., der giver sorte Pletter paa Bladene og tilsidst foraarsager Bladaffald.

Lyngby, d. 6. November 1923.

Ernst Gram.

Rodfrugter. *Kaallus* (*Aphis brassicae*) har ved Brønderslev vist sig paa Kaalroer langs Læbælter.

Kaalfluellarven (*Chortophila brassicae*) har samme Sted hist og her fortsat sit Angreb paa Kaalroer; de faa Steder, hvor dette er Tilfældet, har den optraadt ret ondartet (Viggo Kristensen).

Bælgplanter. *Snegle* (*Agriolimax agrestis*) har i Efteraaret ved Nørre Nissum været paa Færde i en Mark med Kløverudlæg; en stor Del af Marken saa allerede i Slutningen af September ud, som om der var gaaet en Hagelbyge hen over den og havde slaat Bladene i Stumper og Stykker. I flere Hvidkløver-Frømarker i Lemvigvegnen viste de sig ogsaa i stor Mængde (Th. Thomsen-Tarp).

Andre Afgrøder. Ved Tystofte er der iagttaget stærkt Angreb paa Hassel af en *Galmyglarve* (*Diplosis corylina*): de fleste Rakler synes at være inficeret (A. Feilberg).

Snegle (*Agriolimax agrestis*) har ved Oringe i betydelig Grad hjemsøgt Cinerarierne i Varmebedene. I det hele ses disse Skadedyr i Mængde alle Vegne i Haverne og ved Sorø har de endog kastet sig over *Mathonia* (N. Hansen, H. Gram).

Ved Aarhus har der været temmelig stærke Angreb af *Gulerodsfluens* (*Psila rosae*) Larve (Kay Petersen).

Solsorter (*Turdus merula*) har hakket 8 pCt. af Æblerne paa Ecklin seedling, et løskødet Æble; *Solsorter* og *Støre* (*Sturnus vulgaris*) har ødelagt en Mængde Hyldebær (Kay Petersen).

Mus (*Mus musculus* og *M. silvaticus*) har ved Oringe været talrigt paa Færde i *Varmebedene* og gnavet en Del Smaaplanker og Stiklinger over; ogsaa i Materialske og Arbejdsrum har der fundet en usædvanlig stor Indvandring Sted siden Høsten (M. Hansen).

København, d. 4. November 1923.

Sofie Rostrup.

